ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 19 (8. 217) ◆ 1993 йил 1 февраль, душанба ◆ Нархи 5 сўм

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Шавкат Йўлдошев Ҳиндистон Республикасининг фавқулодда ва мухтор элчиси Далип Мехтани унинг илтимосига кўра қабул қилди.

● Тошкентда Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Халқаро Қизил хоч комитети ўртасида Халқаро Қизил хоч комитети ва унинг Ўзбекистондаги минтақа ваколатхонаси мақоми тўғрисида битим имзоланди.

● Чирчиқдаги Ўзбекистон ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатида Қирғизистоннинг Майлисой лампа заводи билан ҳамкорликда лампочка ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Корхонада бу йил 6 миллион дона лампочка ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда. Келажакда эса унинг йиллик қуввати 60 миллион дона лампочкага етади. Бу республикамиз йиллик эҳтиёжидан 15 миллион дона кўп демакдир.

● «Ўқитувчи» нашриёти биринчи синф ўқувчилари учун дарсликлар тўла мажмуасини чоп этди. Янги ўқув йилига ҳозирнинг ўзида 24 номдаги дарслик босиб бўлинди.

● Косонсой районида «Тошкент—Коттон» Ўзбекистон—Италия қўшма корхонасининг тўртинчи ишлаб чиқариши фойдаланишга топширилди. Бу янги корхонада ип-газламали эркаклар ва аёллар курткалари тикилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Шу йил апрель ойида Россияда ўтказилиши мўлжалланаётган референдумга яна битта—1994 йил баҳорида Россия халқ депутатлари ва Президенти сайловларини бир йўла ўтказиш масаласини ҳам киритиш таклиф этилди. Бу Россия Олий Кенгашининг раиси Руслан Хасбулатов томонидан таклиф этилди. Айни пайтда Руслан Хасбулатов бу муддатда ана шундай сайлов ўтказиладиган бўлса, ўз номзодини президентликка ҳам, халқ депутатлигига ҳам қўймаслиги тўғрисида баёнот берди.

● Тожикистон Олий Кенгаши Раёсатининг қарори билан 30 январь ярим кечасида бутун Тожикистон—Афғонистон чегарасида фавқулодда ҳолат жорий этилди.

● Молдова парламентининг раиси Александр Мошану ҳамда унинг ўринбосари ва парламент раёсатининг икки аъзоси истеъфога чиқиш тўғрисида баёнот бердилар. Улар мамлакатда «тоталаризм хавфидан огоҳ этиш учун» шундай қарорга келганликларини айтдилар.

● Арманистонда табиий газ ва почта хизматлари нархи ўн баробарга, сувники—олти, телефон ҳақи эса беш баробарга оширилди.

● Бугун Волгоградда Сталинград жангининг 50 йиллигига бағишланган тантаналар бошланди.

● Москвада Ҳамдўстлик давлатларининг футбол бўйича чемпионлари кубоги мусобақасининг финал учрашувида Москванинг «Спартак» жамоаси Минскнинг «Беларусь» спортчиларини 8:0 ҳисобида мағлубиятга учратди.

ХОРИЖДА

● Швейцариянинг Давос шаҳрида жаҳон иқтисодий анжуманида иштирок этган Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев бугун Брюсселга келади. У НАТО қароргоҳига ташриф буюради.

● Страсбург шаҳрида бугун Европа кенгаши парламент ассамблеясининг қишки сессияси очилди. Унинг кун тартибига Югославиядаги вазият, Шарқий Европа атом электр станциялари хавфсизлигини таъминлаш, кам сонли миллатларнинг тақдири ва бошқа масалалар киритилган.

● Германия Россия, Украина ва Беларусга нацизм қурбонларига товон сифатида 1 миллиард маркага яқин пул тўлашга тайёрлигини билдирди.

● Югославия Бирлашган Миллатлар Ташкилотига унга қарши иқтисодий жазо чораларини бекор қилишни сўраб мурожаат этди.

● Ғарб ахборот воситаларининг маълум қилишича, ҳозирги пайтда жаҳондаги давлат ва ҳукумат раҳбарлари орасида Япония Бош вазири энг кўп маош олар экан. Бу мамлакатда ўртача ойлик 3 минг доллар атрофида бўлгани ҳолда Бош вазирнинг маоши 37 минг 708 долларни ташкил этади. Германия канцлери эса ойига 18 минг 333 доллар маош олар экан. Маош миқдори бўйича учинчи ўринни АҚШ Президенти, ундан сўнг эса Италия, Буюк Британия ва Франция Президентлари эгаллашади.

● Инглиз Найжл Шорт даъвогарларнинг финал учрашувида голландиялик Ян Тимманни муддатидан илгари мағлубиятга учратиб, шахмат тожи учун жаҳон чемпиони Гарри Каспаров билан учрашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

АМУДЕК ЖЎШҚИН, ОРОЛДЕК МУҚАДДАС

Беш кун «ғунча очилгунча бўлган фурсатдек» ўтди-кетди. Аммо бу кунлар мазмуни, самимияти, жўшқинлиги билан қалбларда сақланиб қолади. Орол минтақасидан ташриф буюрган қорақалпоқ қардошларимиз — санъаткорлар, шоир ва ёзувчилар, хонанда ва созандалар, бастакорлар ва раққосу рақкосалар — маданият намоёндалари устозлари, сафдошлари, дўсту биродарлари билан дийдор кўришдилар, бир-бирларига меҳрлари қонгандек бўлди. Дардлашдилар, баҳслашдилар, нафақат ижодий, айни чоғда қардошлик риштаaларини ҳар қачонгидан ҳам мустаҳкамлаш учун куч-ғайрат сарфлашга аҳдлашиб олдилар.

— Ҳаёт жўшқин дарё деб бежиз айтилмаган. Баланд тоғлар бошидаги қорлар эриб, жилғалардан дарёлар ҳосил бўлганидек, кўнгил кўнгилдан сув ичади, роҳатланади. Мен Тошкентда бўлган кунларимда худди шу нарсани ҳис қилдим,— дейди атоқли ёзувчи Т. Қаипбергенов.—Албатта, ижодкор сифатида камтарона меҳнатим тақдирланиб, Ўзбекистон Халқ ёзувчиси унвонига сазовор бўлганим, бу воқеа Тошкентда, миллий маданиятимиз байрами ўтаётган кунларда рўй бергани рамзий маъно касб этади. Биз, ижод аҳли мустақил кун кечираётган халқларимизнинг мутлақо ўзгариб кетган дунёқарашини, унинг истиқлол йўлидаги саъй-ҳаракатлари, орзу-ўйлари, кечинмаларини тўлақонли акс эттиришимиз, келажак авлодларга муносиб маданий мерос қолдиришимиз ҳам қарз, ҳам фарздир.

Тошкентда ўтказилган Қорақалпоқ маданияти кунларининг қатнашчилари 29 январь куни ана шундай кечинмалар, режалар, орзу-ўйлар билан Алишер Навоий номидаги кошонага келдилар. Уларни залда ҳозир бўлган маданиятимиз, шаҳар жамоатчилигининг намоёндалари, санъат мухлислари самимий кутиб олдилар.

Қорақалпоқ маданияти кунлари ёпилишига бағишланган тантанали мажлисни Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, мазкур тадбирни ўтказиш ташкилий комитетининг раиси М. Қорабоев очади.

— Яхши ният, яхши кайфият билан бошланган қорақалпоқ маданияти байрами ниҳоясига етмоқда. Қорақалпоқ маданияти кунлари бундан аввал ўтказилган ўхшаш тадбирлардан фарқли ўлароқ, ўзгача руҳда, ижодкорлик муҳитида ўтди,— деди у ўз нутқида,—ўйлайманки, беш кун мобайнида кўрсатилган томошалар, концертлар, кўргазмалар тошкентликларда унутилмас таассурот қолдирди. Икки қардош республика маданият намоёндалари, ижод аҳли ўртасида бўлган дилкаш суҳбатлар, қизғин бахслар натижасиз қолмайди, келгусида ўз самарасини беради. Бу, айниқса, истиқлолимизни мустаҳкамлашга азму қарор берган қорақалпоқлар билан ўзбекларнинг аҳиллиги, тотувлиги, бир-бирига ҳамдардлигида намоён бўлиши, шубҳасиздир.

Келинглар, биродарлар, умрбоқий маънавиятимиз, қадриятларимиз, миллий урф-одатларимиз янада ривожланиши, гуллаб-яшнаши учун куч-ғайратимизни аямайлик.

Шундан кейин М. Қорабоев Ўзбекистонда Қорақалпоғистон маданияти кунлари ўтказилиши муносабати билан Марказий Осиё минтақасида обрў-эътиборга эга бўлган, санъат, адабиётда етук асарлар яратиб, халқларимиз маданияти тараққиётига ҳамда қардошлик алоқаларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшаётган қорақалпоқ маданияти намоёндаларини Ўзбекистон Республикаси Фахрий унвонлари ва Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаш тўғрисида Президент Ислом Каримов имзо чеккан Фармонни ўқиб эшиттирди, мукофотланганларни сидқидилдан табриклади.

Минбарга Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси У. Аширбеков кўтарилади:

— Азиз дўстлар, биродарлар, — деди у, — Беш кун кўз очиб юмгунча ўтиб кетди. Энди биз унинг натижалари кутилганидан ҳам зиёда бўлганини, кўзланган мақсадга эришилганини баралла айта оламиз. У нафақат маданият байрами бўлди, айни вақтда икки қардош халқнинг чинакам дўстлик биродарлик тантанасига айланиб кетди. Авваллари бундай тадбирлар юқоридан бошланиб, юқорида тугарди. Бу галги маданият кунларимиз қуйидан — маҳаллаларда оддий меҳнаткашлар, санъат шинавандалари билан учрашувлардан бошланди. Бундай имконият ҳар икки халқ эришган мустақиллик туфайли юзага келди. Халқ руҳан ва маънан мустақил бўлмас экан, у ўзини ҳеч қачон дадил ҳис этолмайди.

У. Аширбеков маданият кунлари қорақалпоғистонлик ижодкорлар учун маҳорат мактаби бўлганини, устоз ва шогирдлар орасидаги ришталарни янада мустаҳкамлаганини таъкидлаб, бундай тадбирлар истиқболда кенг миқёс касб этади, Марказий Осиё мамлакатлари бўйлаб қанот ёзади, деб умид билдирди.

— Оғаларим, қардошларим, менинг ижод йўлим бир неча йил илгари мана шу кошонада бошланган эди, — деди ҳаяжонланиб Ўзбекистон халқ артисти Мақсад Хўжаниёзов. — Тошкентдек шаҳри азимда, давлат консерваториясида таълим олдим, Рио-Де-Жанейрода ўтказилган жаҳон кўригида қатнашиб, ғолиб бўлиб қайтдим. Бу ҳаётимдаги энг мазмунли, ҳаяжонли кунлар эди. Бугун эса шодлигимнинг чеки йўқ. Ўзбекистон халқ артисти бўлдим. Шундай қувончли кунда юксак унвонга сазовор бўлган ҳамкасбларим номидан халқимизга, устозларимизга, республикаларимиз раҳбарларига чин дилдан миннатдорчилик изҳор қиламан.

— Ижодкорлар қатори Қорақалпоғистондаги айрим маҳаллаларнинг вакиллари келгани кўнгилдагидек иш бўлди, — деди республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси Ш. Темуров.

Президентимиз ташаббуси билан тузилган «Маҳалла» хайрия жамғармаси жойларда осойишталик, тинчлик-хотиржамлик, тотувлик бўлишига, республикамиздаги маҳаллалар ўртасида алоқа боғлаб, ҳамкорлик қилишга катта аҳамият бермоқда. Шу маънода Нукус шаҳар маҳаллалар уюшмаси фаоллари билан суҳбатларимиз, ўтказилган учрашувлар ғоят самарали бўлди, ўзаро ҳамкорлик тўғрисида шартномалар тузилди.

Б. АБДУЛЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

Шаҳримиздаги «Лола» атир-упалар фирмаси маҳсулотларини хотин-қизларимиз севиб харид қилишади. Корхона буюмларига талаб ортган сари унинг сифати ҳам яхшиланиб бормоқда. Ушбу суратда тасвирланган Лутфинисса Усмонованинг ҳам жамоа аҳли сифат жонкуярларидан бири сифатида тилга олишади. Корхонада узоқ йиллардан бери самарали меҳнат қилиб келаётган бу аёл ҳамиша сифатли иш бажариши билан ўзгалардан ажралиб туради.

Рустам Шарипов сурати.

МАҲАЛЛАЛАР МЕҲМОНЛАРИ

Суратли ахборот

Шаҳримизда якунланган Қорақалпоғистон маданияти кунлари қатнашчилари 28 январда Чилонзор районидаги 1-Чарх Камолон маҳалласига ташриф буюришди. Бу ерда уларни карнай-сурнай садолари остида маҳалла оқсоқоллари кутиб олишди.

Меҳмонлар аввалига маҳалла идораси, чойхона, мажлислар зали билан танишиб чиқишди. Сўнгра безатилган дастурхон атрофида суҳбат бошланди. Учрашувни 1-Чарх Камолон маҳалла комитетининг раиси Тўлқин Йўлдошев очиб, икки халқнинг дўстлиги узоқ тарихга бориб тақалиши ҳақида гапирди. Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси Шукур Темуров шундай деди:

— Ўзбек ва қорақалпоқ халқи бамисоли илдизи бир бўлган икки дарахтдир. Ана шу бирликни янада мустаҳкамлашда муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов катта ташаббус кўрсатмоқдалар. Бугунги қувончимиз ана шу жонбозликнинг мевасидир.

Учрашув якунида Нукус шаҳри маҳаллалари билан Чилонзор районидаги маҳаллалар ўртасида ўзаро дўстлик шартномаси имзоланди. Сўнгра иккала томон бир-бирига эсдалик совғаларини тақдим этишди.

Меҳмонлар чиққан икки автобус сўнг Мирзо Улуғбек районидаги Навоий маҳалласи томон йўл олди. Бу ерда ҳам маҳалла фаоллари азиз меҳмонларни катта қувонч билан кутиб олишди. Йиғилишни Мирзо Улуғбек район маҳалла ишларини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси Сайфулла Оқмирзаев очди. Сўнгра сўз Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл шаҳридаги Навоий маҳалласининг раиси Ислом Давлетовга берилди. У ўзбек халқининг келажаги қорақалпоқ халқининг истиқболи билан узвий боғлиқлиги ҳақида гапирди. Қорақалпоқ халқи номидан Мирзо Улуғбек район ҳокимлигига аталган Навоий расми туширилган гиламча район ҳокими Шавкат Мирзиёевга топширилди. Меҳмонларга миллий тўн, дўппи кийдирилди, қийиқчалар боғланди. Учрашув сўнгида Тўрткўл район маҳаллалари билан Мирзо Улуғбек район маҳаллалари ўртасида дўстлик шартномаси имзоланди. Бу учрашувларда, республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев, Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков иштирок этдилар.

Қорақалпоғистон маданияти кунлари қатнашчилари Юнусобод райони маҳаллалари меҳмони ҳам бўлдилар.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: тантаналардан лавҳалар.

Андрей Пишненко суратлари.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

Яқинда, Тошкент молия институтида «Ўзбекистон молия-кредит системаси ва хорижий мамлакатлар тажрибаси» мавзусида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Уни институт ректори, ЎзФА мухбир аъзоси, профессор Муродхон Шарифхўжаев кириш сўзи билан очиб, жумҳуриятимизни иқтисодий қийинчиликдан чиқишда малакали молиячиларни, кредитчиларнинг вазифаси ўта муҳимлиги ҳақида гапирди. Бунинг учун улар илғор мамлакатлар тажрибасидан фойдаланишни таъкидлади. Профессор шу масалада Олмонияда бўлган бир гуруҳ олимлар қаторида сафар таассуротлари билан ўртоқлашди. Шунингдек анжуманда «Солиқ ва солиқни ташкил этиш» кафедрасининг мудири, профессор Қосим Яҳёев «Ўзбекистон солиқ системаси ва Олмония солиқларининг хусусиятлари», молия кафедрасининг мудири, доцент Сайфиддин Нуриддинов «Ўзбекистоннинг бюджет тизими ва Олмония бюджет тизимининг хусусиятлари», кредит куллиётининг декани, профессор Тўрабой Қоралиев «Олмония Марказий банкининг структураси ва функциялари», кредит ва пул муомаласи кафедрасининг мудири, доцент Замир Холмаҳмедов «Олмонияда пул муомаласини ташкил қилиш ва бошқариш хусусиятлари» деган мавзуларда маъруза қилдилар. Шу билан бирга йиғилганларнинг саволларига жавоб бердилар. Анжуман кўпчиликда катта таассурот қолдирди.

Мусоқул УСМОНОВ,
Тошкент молия институти тарих кафедрасининг мудири, профессор.

УМИДБАХШ ТАШРИФ

Ўзаро келишувга мувофиқ, шу йилнинг 1 февраль куни Эрон Ислом жумҳурияти Ташқи ишлар вазири Али Акбар Вилоятий бошчилигидаги Эрон Ислом жумҳурияти делегацияси Ўзбекистон Республикасига расмий ташриф буюради. Ўзбекистон билан Эрон ўртасидаги анъанавий ва қайта тикланаётган муносабатларни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган ушбу сафар уч кун давом этади.

(ЎзА).

ЭРОН ИСЛОМ ЖУМҲУРИЯТИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ АЛИ АКБАР ВИЛОЯТИЙНИНГ ТАРЖИМАИ ҲОЛИ

Али Акбар Вилоятий 1946 йили Теҳрон шаҳрида туғилган.

1965—1972 йиллар — Теҳрон дорилфунуни тиббиёт шўъбасининг талабаси, ихтисоси бўйича болалар шифокори.

1972—1975 — йиллар болалар тиббий марказида малака оширган.

1977 йил — болалар юқумли касалликларини даволаш ихтисоси бўйича АҚШда олти ойлик курсда таълим олган.

1975—1980 йиллар — тиббиёт коллежининг ходими.

1980 йил — қизғин сиёсий фаолиятини бошлаган. 1961 йилдан Ислом партияси ва унинг Марказий Кенгаши аъзоси.

1980—1981 йиллар — соғлиқни сақлаш вазирининг даволаш масалалари бўйича ўринбосари.

1981—1982 йиллар — Эроннинг Ислом маслаҳатлашув Ассамблеясидаги вакили.

1982 йил 15 декабрдан — ташқи ишлар вазири.

Сиёсатга ва тиббиётга оид бир неча илмий асарлар муаллифи. Оилали, тўрт фарзанди бор.

Янгича ижодий ёндашув

Бугунги кунда опера спектаклларига миллий руҳ бериш йўлида жиддий изланишлар олиб борилмоқда. Айниқса, постановканинг мусиқавий талқинини ўзбек миллий чолғу асбоблари жўрлигида ифодалашга эътибор кучайтирилмоқда.

Алишер Навоий номли Ўзбекистон Давлат академик Катта опера ва балет театри аҳлининг бу борада бошлаган тажриба ишлари ҳам диққатга сазовор. Опера асарини қўйиш жараёнида илгари кенг ўрин олган пуфлаб чалинадиган асбоблар ўрнини миллий чолғу асбобларига бўшатиб бериш тадбирлари кўрилди.

Бу хайрли иш театр постановка қилишга киришган «Жалолиддин» операсини саҳналаштиришдан бошланди. Ўзбекистон халқ артисти, атоқли бастакор Сайфи Жалилнинг ушбу янги операсида ана шу янгилик тадбиқ қилинмоқда.

Бунинг учун операнинг саҳналаштирувчи режиссёри Ҳамид Шамсутдинов «Жалолиддин» асари муаллифи билан бамаслаҳат иш тутиб, ўзига хос постановка усулини қўллашга киришди.

Абдулла АҲАДОВ.

ТИББИЙ ХИЗМАТ ЯХШИЛАНАДИ

Аҳолига тиббий хизмат кўрсатишда поликлиникалар шароитида амалга оширилаётган муолажалар ҳам муҳим аҳамият касб этади. Шу сабабли ҳам бу масала Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси диққат марказида турибди.

Поликлиника шароитидаги тиббий ёрдам кўламини кенгайтиришга қаратилган тадбирлар ҳам яхши самара бермоқда. Қатор поликлиникалар ҳузурида кундузги стационарларнинг очилишидан ҳам кўпчилик беморлар мамнун бўлишмоқда. Айни вақтда гўдак болаларга оғиз орқали эритма бериш пунктлари ташкил этилди. Бу ҳам хасталикларни даволашда муҳим тиббий восита бўлиб хизмат қилмоқда.

Маълум давр мобайнида талай поликлиникалар қайта таъмирлашдан чиқарилди. Пойтахтнинг Сергели, Мирзо Улуғбек районларидаги қатор поликлиникалар янги биноларга жойлашди. Даволаш жараёнида иссиқ сув, физиотерапевтик муолажалари ҳам йўлга қўйилди.

Севара ТУРСУНОВА.

ШОГИРДЛАР КЕЛИШДИ

Акмал Икромов районидаги 9-мусиқа мактабида ўқитувчиларнинг ижодий кечалари мунтазам ўтказиб турилибди. Ана шундай тантаналардан бири доира, қўшнай ва дутор каби ўзбек халқ чолғу асбобларидан ёшларга сабоқ бериб келаётган тажрибали мусиқа муаллими Ортиқ Иброҳимов ижодига бағишланди. Кечани мусиқа мактаби директори Сайфиддин Ҳасанов кириш сўзи билан очиб, миллий мусиқани ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётган муаллимнинг ижодий йўли ҳақида гапирди.

Тадбирга ташриф буюрганлар орасида Ортиқ аканинг шогирдлари М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси «Шарқ кафедраси» ўқитувчиси Ғафур Абдуллаев, Ҳамза номидаги мусиқа билим юрти талабаси Комил Мўминов, Тошкент маданият техникуми толиби Кабир Турсунов ва бошқалар устозларини меҳнат ютуқлари билан қизғин қутладилар.

Абдулла ТОЛИПОВ.

ҲУРМАТЛИ ЙЎЛОВЧИЛАР!

Ёнилғи-мойлаш материаллари, эҳтиёт қисмлар, автошиналар нархларининг кескин ошиши муносабати билан 1993 йил 1 февралдан таксида юриш йўл ҳақи қуйидагича белгиланди:

Ўтириш ҳақи — 24 сўм.

1 километр учун — 24 сўм.

1 соат тўхтаб туриш учун 240 сўм.

Таксини буюртма бўйича чақириш таксометр ишлаб турган ҳолатда 150 сўмгача. Ҳисоб-китоб таксометр кўрсаткичини 60 баробар кўпайтириш йўли билан амалга оширилади.

«ТОШШАҲАРЙЎЛОВЧИТРАНС».

БИЛИМЛАР СИНОВИ

Ўтган дам олиш куни Ҳамза районидаги Улуғбек номли 230-мактабда она тили ва адабиёт фанидан ёш адабиётчилар олимпиадаси бўлиб ўтди. Унда район мактабларида ғолиб чиққан олтмиш ўқувчи қатнашиб, билимларини синадилар.

Кўрик-танловни район методика кабинетининг мудири Юлдуз Боқиева кириш сўзи билан очиб, шундай деди:

— Билимлар синовини ўтказишдан асосий мақсад она тили ва адабиёт фанларини яхши ўзлаштирган, аълочи, қобилиятли ўқувчиларни аниқлашдир. Бу йилги олимпиада ўтган йилгидан шу билан фарқ қиладики, унда ўқувчилар она тили ва адабиёт фанлари бўйича тест синовлари асосида жавоб берадилар.

Мазкур тест синовларини тузишда миллийликка катта эътибор берилди. Ўқувчиларнинг ўзбек халқ оғзаки ижодиёти, адабиёт тарихи, назарияси, Аҳмад Яссавий, Сулаймон Боқирғоний, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад Югнакий, Атоий, Саккокий, Маҳмуд Қошғарийлардан намуналар бўйича умумий билимга эга бўлишлари назарда тутилган.

Олимпиадада ўқувчилар беш шарт: ижодий иншо, расмга қараб ҳикоя ёзиш, мустақил ижод, шеър, ҳикоя машқи, расм чизиш ва бадиий ўқиш бўйича куч синашдилар. Дилдора Азизова, Мавлуда Саломова, Гавҳар Турдибоева, Латофат Товчиева, Лобархон Ёқубова ва бошқалар ғолиб чиқишди.

Қидир ТЎЛА ўғли.

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

Ёшлар Иттифоқи ташкилотларида

КОТИБЛАР ҲИСОБ БЕРМОҚДА

Шу кунларда Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқининг район ташкилотларида ҳисобот-сайлов конференциялари бўлиб ўтмоқда.

Ўтган ҳафтада Бектемир, Акмал Икромов, Миробод район ёшлар иттифоқи комитетлари котиблари ўтган даврда амалга оширган ишлари хусусида ҳисоб бердилар. Бундан ташқари йиғин қатнашчилари ёшлар сиёсатини амалга ошириш соҳасидаги аниқ режа ва тадбирлар, ташкилотнинг келажакдаги асосий фаолият йўналишларини белгилаб олдилар.

Мунозараларда иштирок этган фаоллар ҳозирги кунда республика раҳбарияти томонидан жойларда ўтказилаётган сиёсатни қўллаб-қувватлаб, ёшлар муаммолари ҳам назардан четда қолмасин, дея тилак билдирдилар.

Районлар конференцияларида ҳокимиятлар, жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар. Йиғин сўнггида ёшлар ташкилотлари котиблари сайланди. Бектемир район Ёшлар Иттифоқи котиби этиб Бувинисо Исмоилова сайланган бўлса, Акмал Икромов райони ёшлари Муқаддас Алимбековани, Миробод райони ёшлари Равшан Қамбаровни ўз сардорлари этиб танладилар.

* * *

Тошкент трактор ишлаб чиқариш бирлашмаси ЁИ ташкилоти ҳам ўз ҳисобот-сайлов конференциясини ўтказди. Унда республикамизда биринчи маротаба тажриба сифатида бирлашма ҳамда ЁИ ташкилоти ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди. Шартномага кўра бирлашма раҳбарияти ёш ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш, моддий ёрдам кўрсатиш, ётоқхоналарда яшаш шароитини яхшилаш, иқтидорли ёшларни чет элга тажриба орттириш учун жўнатиш каби қатор тадбирларни амалга оширишни ўз зиммасига олади.

Ёшлар Иттифоқи бошланғич ташкилоти раиси Баҳром Нишонов эса бирлашма бош директорининг ёшлар масаласи бўйича ёрдамчиси этиб тайинланди.

Шайдо ХУДОЁРОВА,
Тошкент шаҳар ЁИ комитетининг матбуот котиби.

Бугунги кунда жамиятимиз ҳаётида неки хайрли иш қилинаётган бўлса бу Республикамиз келажаги учун, юртимиз равнақи йўлида амалга оширилаётган ишдир. Бу борада диёримиздаги меҳнат жамоаларида ҳам талайгина ижобий ўзгаришлар қилинмоқда. Буни биргина «Учқун» тўқимачилик-атторлик ишлаб чиқариш бирлашмаси мисолида ҳам кўриб чиқишимиз мумкин. Корхонада халқ эҳтиёжи учун турли истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Уларнинг сони йил сайин ортиб, сифати яхшилана бораётганлиги бирлашма буюмларининг харидоргирлигидан ҳам сезилиб туради.

Меҳнат жамоаларида

МУАММОЛАР ЎЗИГА ЯРАША

Куни-кеча биз корхонанинг Шимолий Олмазор яқинидаги шохобчасида бўлганимизда ҳам буни яқиндан ҳис этдик. Маълумки, бу кичик корхона 1992 йилнинг февраль ойидан бошлаб хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқда. Янгича шароитда меҳнат қилиш корхона учун ҳам, унинг хизматчилари учун ҳам жуда қулай бўлди. Бундай усул биринчидан, ишчиларнинг ишлаб чиқаришга бўлган муносабатида ижобий ўзгариш ясаган бўлса, иккинчидан, маҳсулот сифатини янада яхшилашда муҳим роль ўйнади.

Шохобчада тўртта цех фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда иш икки сменада олиб борилади. Ишчилар билан суҳбатимиздан, улар ўзларига яратилган шароитдан мамнун эканликлари сезилиб турди. Ишчи ва хизматчиларни ишга олиб келишда ва уйларига тарқатишда махсус автобус хизмат қилади. Корхонанинг ўзида ҳам уларга бир қатор қулайликлар яратилган. Масалан, ишчи ва хизматчилар ўзларига керакли буюмларни ёки кундалик рўзғор учун зарур бўлган озиқ-овқатларни кичик корхона қошидаги дўконлардан топишлари мумкин. Улар тушликни ҳам шу ернинг ўзида қилишади. Махсус ошхона ишлаб турибди.

Кичик корхона ўтган йил режа-топшириқларини ортиғи билан уддалади. Режа 107,4 фоиз қилиб адо этилди. Бу муваффақиятга 1-цех ишчилари муносиб ҳисса қўшдилар. Ушбу цехда асосан арқон тўқиш ва тайёрлаш ишлари амалга оширилади.

— Режани ортиғи билан уддалаганимиздан унчалик фахрланмаймиз. Чунки, ўтган йили имкониятимиздан паст даражада меҳнат қилдик. Бунга сабаб ўзга юртлардан келтириладиган маҳсулотлар ўз вақтида корхонамизга келмаётганлигида бўлди, — дейишади ушбу цех ишчилари.

2-цехда эса асосан турли рангдаги ёки узунликдаги тасмалар тайёрланади. Маҳсулотни аниқ маромда чиқараётган бир нечта машинага бир киши қарайди. У фақат қурилма ишини кузатиб турсагина бас, қолган барча юмушларни техниканинг ўзи бажаради.

— Очиғини айтганда, ушбу машиналар аллақачон янгиланиши лозим эди,— дейишади унга хизмат қилаётган ишчилар. — Лекин қурилмалар баҳоси ортиб кетганлиги муносабати билан уларни қандай янгилашга ҳам ҳайрон бўлиб қолдик...

3-цех хизматчилари газламаларга гул босиш ишлари билан шуғулланишаркан. Цехда аёллар рўмоллари ва оқ қийиқчалар тайёрланади. Ҳозиргина конвейердан тушган буюмлар бўёқлари қотгач четга олиб тахланади. Бу юмушларнинг кўпи техника зиммасига юклатилган.

Сизларда қандай муаммолар бор, деган саволимизга кичик корхона бош муҳандиси Абдукарим Носирхонов шундай жавоб берди:

— Ўтган йили хом ашё етишмаслигидан қийналдик. Бу йил мана шу ҳолга чек қўйиш йўлида қатор тадбирларни амалга оширяпмиз. Ўйлаймизки, янги йилда таъминот ҳам, маҳсулот сифати ҳам яхши бўлади. Муаммоларимиздан яна бири дастгоҳларнинг эскириб қолганлигидир. Шуни назарда тутиб жорий йилда бир қанча ускуналарни янгиси билан алмаштиришни режалаштириб қўйганмиз.

Янги йилдан бошлаб бир неча турдаги маҳсулотларни янгилашга киришдик. Жумладан, «Ҳафтанома» номи билан аталувчи чўнтак рўмолчалари ва янги туғилган чақалоқлар учун бир қатор комплектлар шулар жумласидандир.

Бир сўз билан айтганда, кичик корхона янги йилда ҳам юксак қувват билан ишлаб аҳолига кўплаб харидоргир ва истеъмол буюмлари етказиб беришни ўз олдига асосий вазифа қилиб қўйган.

Дилдора ОРИПОВА.

Ўзбекистон мустақилликка эришиши билан Тошкент темир йўл транспорти муҳандислари институтининг ҳам мақоми ўзгарди. Эндиликда у Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси тасарруфида ва Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспорти барча бўлинмаларида ишлайдиган малакали мутахассисларни тайёрлаб чиқаради.

СУРАТЛАРДА: институтнинг бешинчи курс талабаси Екатерина Манохина радио реле алоқаси станциясида ўқув тажрибасини ўтказмоқда; учинчи курс толиби Александр Дворянинов метрология, стандартлаштириш ва сифатни бошқариш лабораториясидаги амалий машғулот пайтида.

В. Киреев суратлари.

ДАВР ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА

Кейинги йилларда Ўзбекистон Алоқа вазирлигига қарашли корхона ва муассасаларни дастурий-техникавий қуроллантириш йўлида ҳам бир қанча илмий-амалий тадбирлар кўрилмоқда. Вазирлик ҳузурида республика ахборот-ҳисоблаш марказининг очилиши билан бу каби техникавий жараёнлар кўлами янада кенгайиб кетди.

Алоқа хизматининг мураккаб йўналишларини автоматик бошқариш масалаларига эътибор кучайди. «Меҳнатни ҳисобга олиш ва иш ҳақини ҳисоблаш бўйича масалалар мажмуи», «Кузатувчи ҳужжатларни автоматик тайёрлаш мажмуи», «Коммутатор цехини автоматлаштириш дастурий-техникавий мажмуи» каби зарур дастурлар ишлаб чиқилди.

Автоматлаштирилган марказий тузатиш бюросини тузиш билан боғлиқ изланишларга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Марказ масаланинг муҳимлигини инобатга олиб, «Автоматлаштирилган марказий тузатиш бюроси» дастурини тайёрлади. Ҳамда шу мукаммал ҳужжат асосида истиқбол режалари белгилаб олинди.

Марказ шаҳарлараро телефон алоқаси хизматини яхшилаш бўйича ҳам қатор техникавий тадбирларни кўрди. Шу ўринда «Шаҳар телефон тармоғида абонент техник ҳисоби масалалари мажмуи», «Телефонлар носозлигини ҳисобга олиш ва ташкил қилиш масалалари» мажмуи сингари дастурларни кўрсатиб ўтиш мумкин. Шунингдек, «Раҳбарнинг автоматлаштириш жойи», «Линия трактларини ўлчайдиган автоматлаштирилган мажмуи» дастурига амал қилинмоқда.

Абдулла АҲАДОВ.

Сталинград жангининг 50 йиллигига

ВОЛГА БЎЙИДАГИ ЖАСОРАТ

Шу йил 2 февралда Сталинграддаги буюк жангнинг тугаганига 50 йил тўлади. Асрлар ўтар, кўп воқеалар унутилар, лекин Сталинграддаги жасорат асло эсдан чиқмайди. Қуролли кучларимиз худди шу ерда немис-фашист босқинчиларининг хиёнаткорона ҳужумини тўхтатишга қодир бўлдилар. Душманни Иттифоқ тупроғидан қувиб чиқариш ва уни тор-мор келтириш айнан шу Сталинград еридан бошланган эди. Шу сабабли ҳам Сталинград жанги халқлар дўстлиги, қуролли кучлар оламшумул жасоратининг, оммавий қаҳрамонлигининг тимсоли бўлиб қолди.

Ҳайкалтарошлар Сталинград жасоратига бағишланган ёдгорлик устида ишлаётганларида керакли ечимини топа олмай, анча қийналишди. Улар 62-армиянинг собиқ қўмондони, маршал марҳум Василий Иванович Чуйковга мурожаат қилиб, ундан маслаҳат сўрашди. «Мамай қўрғонига боринглар, бир квадрат метр ерни ўлчаб, бир метр чуқурликкача қазинглар. Шу жойдан қанча ўқ ва мина парчаси чиқишини санангизлар»,— деб маслаҳат берди маршал.

Ҳайкалтарошлар шундай қилишди. Улар бир квадрат метр ердан 1600 та ўқ ва мина парчасини териб олишди. Демак, бир солдат устига шунча ўқ ва осколка ёғдирилган. Бундай ўқ ёмғирига, ажал ёмғирига бардош берган солдатлар жасоратини тасаввур этиб кўринг. (Шу даврда армиямизнинг асосий таркиби ёшлардан иборат бўлганини эсласангиз, уларнинг жасорати ва мислсиз садоқатини, чексиз ватанпарварлигини кўз олдингизга келтирасиз! Бундай жасорат ва матонатни ёшларимиз умрбод ёддан чиқармасликлари зарур!

1942 йил ёзида фашистлар Сталинград ва Кавказ йўналишида ҳужумга ўтдилар. Дон кенгликларида инсоният тарихида мисли кўрилмаган жанглар бошланди. Фашист қўмондонлиги Сталинградни эгаллаб, Волга дарёсига чиқишни, Москвани Боку нефтидан узиб қўйишни ва ниҳоят Волгадан ўтиб, Москвага орқадан зарба беришни кўзда тутган эди. Ҳатто Саратов, Куйбишев шаҳарларини эгаллаш кунлари ҳам белгилаб қўйилган эди. Бу — Гитлернинг 1942 йилдаги стратегик планининг асосий мазмуни эди.

1942 йил сентябрининг ўрталарида Сталинград жанги шу қадар шиддатли тус олдики, бундай жангларни тарих кўрмаган эди. Душман ҳар қанча талафот кўришига қарамай, зарбани давом эттирар, янги-янги танк, пиёда, артиллерия ва авиация қўшинларини жангга ташларди. Шу тариқа фашистлар Сталинграднинг марказий қисмини қўлга киритдилар. Ҳар куни минглаб самолётлар шаҳарни бомбардимон қиларди.

Бундай шиддатли жанглар 1942 йилнинг 19 ноябригача давом этди. Бу жойда дунёнинг тақдири ҳал бўлаётган эди десак муболаға бўлмайди. Шунинг учун ҳам бутун инсоният Сталинградга умид билан кўз тикиб турган эди. Ана шундай қийин дамларда Ўзбекистон халқи ўзининг фронтдаги жанговар фарзандларига хат билан мурожаат қилди, фашизм вабосини тугатиш учун жасорат ва матонат билан жанг қилишга ундади.

«Душманга қақшатқич зарба беринг, фашистларни Сталинград остонасида тўхтатинг, улар қаерда олдинга интилаётган бўлса, ўша ерда тўхтатинг, бир қадам ҳам олға юришга йўл қўйманг, қонхўр жаллодларни улоқтириб, янчиб ташланг» дейилган эди хатда.

Ўша пайтда Ўзбекистонда бир неча миллий ҳарбий қисмлар ташкил топа бошлаган эди. Жумладан Самарқандда 90-алоҳида, Тошкент, Фарғона, Наманган шаҳарларида эса 94-алоҳида ўқчи бригадалари 1941 йилнинг декабрь ойида тузилиб, ушбу ҳарбий қисмларни жанговар сиёсий жиҳатдан тайёрлаш ва кундалик ҳарбий машқлар ўтказишга киришилди.

Ўзбекистонлик жангчиларнинг Улуғ Ватан урушида кўрсатган жасоратлари ва фашистлар билан қаҳрамонона курашганликларига тарих гувоҳ.

Мен Киев мудофаасида қатнашиб 1941 йил октябрь ойида енгил ярадор бўлиб қайтганимда, қўмондонлик 94-алоҳида ўқчи бригаданинг 94-алоҳида автоматчилар ротасига командир қилиб тайинлади. Фарғона, Марғилон ва Наманган шаҳарларидаги машқларимизни Усмон Юсупов, Йўлдош Охунбобоев, атоқли ёзувчи Алексей Толстой, Ўрта Осиё ҳарбий округи қўшинлари қўмондони генерал Апанасенко, унинг ўринбосари генерал Жмаченко, республикамизнинг масъул ходимлари кўздан кечиришган эди. Алексей Толстой биз билан қилган суҳбатида Ўзбекистоннинг миллий ҳарбий қисм ва қўшилмаларининг ташкил бўлиши, уларнинг жанговар хизматлари, командир ва солдатлари тўғрисида катта асар ёза бошлагани ва яқин йилларда китоб қилиб чиқариш истагида эканини хурсандчилик билан айтиб, урушда ғалаба қозониб келишимизни тилаб қолган эди. Афсуски, ёзувчининг бу олижаноб ниятлари амалга ошмади. Алексей Толстой бевақт дунёдан кўз юмди.

Ротамизда 100 жангчи (шулардан олтитаси—офицер) бўлиб, 1942 йилнинг 18—20 августларида бригадамиз билан Фарғонадан фронтга жўнадик.

Эшелонимиз 1942 йили 20 августда Тошкентда тўхтаган вақтда республикамизнинг раҳбари Йўлдош Охунбобоев вокзалга келиб биз—жангчилар билан учрашиб, ғалаба билан ўз оилаларимизга, ота-оналаримиз бағрига қайтишимизни тилаб қолдилар. Бу самимий хайрлашув ҳалигача ёдимда.

90 ва 94-алоҳида ўқчи бригадалар 1942 йилнинг август-октябрь ойларида аввало Москва Мудофаа зонасида жанговар машқларда бўлди.

Москва яқинидаги Коломна шаҳри ёнидаги дала лагерида Олий Бош Қўмондон вакили генерал Артемьев бригадамизга жанговар Байроқни топширди.

Сўнгра тез кунларда бир неча эшелонда Сталинград фронтига жўнаб кетдик. Кечаси зенит батареясининг ҳимоясида Себрякова станицасида вагонлардан тушган бригадамиз 350—400 километрлик масофани босиб ўтиб, Дон қирғоғидаги Серафимович плацдармида биринчи жангга кирди. Аввал 1-гвардиячи армия, сўнгра 3-гвардиячи армия таркибида 278, 266-ўқчи дивизиялар, 59-гвардиячи ўқчи дивизия ва бошқа ҳарбий қисмлар билан ҳамкорликда оғир ва шиддатли жангларда қатнашди. Ўша вақтларда ҳаво 35—40 даража совуқ эди. Шундай оғир шароитларни писанд қилмай Сталинград фронтида мардонавор жанг қилинди. Командирларимиздан полковник Краснов, Зайцев, Чугунев, Қирғизов, Иванов, Тошматов, Тожиев, Кистопад, Парфюменко ва яна кўплаб қуролдошларимиз қаҳрамонлик ва жасорат намунасини кўрсатдилар. Бригадаларимизда жангга киришдан олдин митинглар бўлиб ўтди. Унда аскарлар бир томчи қонлари қолгунча жанг қилишга қасамёд этдилар.

Бригадамизнинг артиллерия бошлиғи майор Файзулла Норхўжаев раҳбарлигидаги артиллерия дивизияси ва Маматқул Мустафоев, Мўйдин Дадабоев, Исмоилжон Тўхтасиновлар бошлиқ батареялар тўплари душманнинг қаттиқ қаршилигини енгиб, Первомайск, Ильинка, Селивановка, Глубокий, Каменск, Астаховка, Михайловка номли станица ва шаҳарларни эгаллашда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар.

Айниқса, Морозовск темир йўл станциясини ишғол қилишда бригадамизнинг 3-батальони (командири капитан Ислом Магометов) ва 94-алоҳида автоматчилар ротасининг жасур солдатлари сержант Аъзамжон Усмонов, Собиржон Эгамбердиев, Каримжон Эгамбердиев, Мадумаржон Сотволдиев, Сафарали Ҳасанов, Қосимжон Аҳмадалиевлар, Абдуллажон Орзиқулов, Ўроқвой Мамажонов қонли жангларда жасорат кўрсатдилар, ҳар бирлари 10—15 тадан фашист газандаларини ер тишлатдилар.

Бир кун олдин Дон қирғоғига кўп қор ёғиб, ерлар оппоқ бўлиб қолганлиги учун ҳужумга ўтган жангчилар душманга аниқ кўриниб турар, орамиздаги қурбонлар сони кўпайиб борарди.

Сержант Султонали Пўлатов ва солдат Ёқуб Қурбонов оғир жароҳатланишди. Ўртоқлари уларни шошилинч равишда четроқда қорга кўмиб, ҳужумни давом эттирдилар. Кейинги портлаган бомбалар уларни жойларидан улоқтириб ташлади ва ҳамширалар келганда кўмилганлардан бири: сержант С. Пўлатов нафас олаётган экан. Демак, у тирик. Кўзидан ва елкасидан оғир жароҳатланиб, беҳуш ётган Пўлатовни дала касалхонасига жўнатишди. 1965 йили хизмат билан Фарғона район, Лоғон қишлоқ, Навоий номли жамоа хўжалигига борганимда тасодифан Султонали билан учрашиб қолдим. Хурсандчилигимизни сўз билан ифодалаб бўлмайди. Ўшанда 23 йил илгари бўлиб ўтган даҳшатли жангларни эсладик. Колхозда бригада бошлиғи, ферма мудири, оддий колхозчи-пахтакор бўлиб ишлаган Султонали ҳозир ҳам меҳнат қўйнида. Иккита «Улуғ Ватан уруши» ордени, «Сталинград мудофааси учун» ва яна ўнлаб медаллар кўксини безаб турибди. Колхозда ҳурмат ва иззатда. Тез-тез колхозчилар ва мактаб ёшлари билан учрашиб туради.

Каманск шаҳрини ишғол қилишда бизнинг қўшинларимиз фашистларнинг 72-пиёда дивизиясини яхшигина сийраклаштириб қўйишди. Мана шу жангларда уч юздан ортиқ фашистлар гуруҳи Дон қирғоқларидан яширин йўл билан Ғарб томонга ўтишга уриниб, ўқчи бригадамиз жойлашган пунктга ҳужум қилди. Командиримиз полковник Игнатий Краснов ва бригаданинг сиёсий бўлим бошлиғи майор Абдуллахўжа Муротхўжаевлар тасодифий ҳарбий ҳолатни зудлик билан тушуниб, тезликда бор кучимизни ана шу нуқтага сафарбар этдилар. Биз қулай мудофаа позициясини эгаллаб (ердаги қорнинг қалинлиги бир метргача борарди) душманни ўққа тутдик. Шу кутилмаган жангда бригадамизнинг жанговар байроғини фарғоналик Юсуфхон Собиров ва Абдуллажон Орзиқуловлар кўкракларига яшириб сақлаб қолдилар. Бу мардликлари ва довюракликлари учун муносиб тақдирландилар.

1942 йил 19 ноябрь куни бошланган Сталинград ҳужуми натижасида фашистларнинг фельдмаршал Паулюс қўмондонлигидаги 6-дала, 4-танк армия қўшинлари, бир неча жанговар қисмлар, ҳаммаси бўлиб 330 мингдан ортиқ кишилик армияси қуршаб олиниб, тор-мор қилинди, кўплаб ҳарбий ашёлар ўлжа олинди, минглаб душман солдат, офицерлари асирга тушди.

Бригадамизнинг офицер ва солдатлари Краснодонни, Ворошиловградни, умуман Украина ҳудудини, Польша, Прагани озод қилишда, душманларни ишғол этишда қатнашдилар.

Айрим жангчиларимиз Япония милитаристлари билан бўлган жангларда ҳам жасорат ва матонат намуналарини кўрсатдилар.

Сиёсий раҳбарларимиз майор Абдуллахўжа Муротхўжаев, майор Мустақимхўжа Акбаров, старшина Юсуфхон Маҳмудов, шифокорлардан капитанлар Абдулла Ҳошимов, Акромхўжа Акбаров, Мурод Мақсудов, Тиловолди Сотволдиев, старшина Убайдулла Сайдалиев, сержантлар ҳайдовчи Исроилжон Усмонов, Икром Зарипов, Турғунбой Бобобеков ва юзлаб довюрак қуролдошларимиз жангларнинг энг оғир қисмларида бўлдилар.

Бўлинмаларимизда кўпгина миллат вакиллари бор эди. Биргина мен раҳбарлик қилган алоҳида автоматчилар ротасида ўн бир миллат вакиллари елкама елка туриб жанг қилишди. Ўзбек, рус, украин, беларус, татар, яҳудий, тожик ва бошқалардан иборат жанговар жамоамиз жуда аҳил ва иноқ эди. Сталинградчи қуролдошлар шу кунларда 70—80 ёшлардаги ували-жували, пиру бадавлат инсонлардир. Бир-бирлари билан учрашиб дийдор кўришиб турадилар. Уруш фахрийлари кундалик меҳнатда, айниқса ёш авлодимизни тарбиялашда, Президентимиз Ислом Каримовнинг олиб бораётган оламшумул ишларига ёрдамчи ва таянчи эканликларини асло ва ҳеч вақт унутмайдилар.

Собиржон ОХУНЖОНОВ,
генерал-лейтенант, Сталинград остонасидаги жанглар қатнашчиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси, Ўзбекистон Республикаси фахрийлар уюшмаси Кенгаши раисининг ўринбосари.

СУРАТДА: 26 март 1943 йил. Сталинград жангида ярадор бўлиб, ҳарбий касалхонада даволанган ўзбекистонлик солдатлардан бир гуруҳи.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

ИШ СОАТИ ҚИСҚАРТИРИЛГАН ҲАММОМ

Одам нима учун ҳаммомга боради? Қушдек енгил бўлиш учун. Борди-ю бунинг акси бўлса-чи? Яъни яхши ният ва кўтаринки кайфият билан ҳаммомга борсангизу, у берк бўлса албатта бир зумда табиатингиз тирриқ бўлиши аниқ. Ҳовоғингизни уюб, шу ерда юрган хизматчилардан сўрайсиз:

— Нега берк?

— Буйруқ шунақа.

— Ким берган бунақа буйруқни?

— Бошлиқлар...

Додингизни кимга айтишни билмай гаранг бўласиз.

Яқинда ўзимиз шундай воқеанинг гувоҳи бўлдик, ҳурматли оқшомхон, Сиз билан ҳам бундай кўнгилсизлик рўй бермасин, ширин кайфиятингиз бузилмасин, дея эътиборингизга ушбу воқеа тафсилотини ҳавола этишни лозим топдик.

Лабзакдаги 32-ҳаммомнинг довруғи бутун шаҳарга кетган. Ўзиям таърифга яраша саунамисан, саунада. Бу ерга бир бор кирган одам чинакам ҳузур қилади-ю, ҳафтасига бир марта шу ҳаммомга келишни одат тусига (агар у чинакам ишқибоз бўлса) киритиб олади. Барака топкур хизматчиларни айтмайсизми, тиним билишмайди. Сочиқ дейсизми, чой дейсизми, истагингизни дарҳол муҳайё қилишади. Хизмат ҳақи ҳам инсоф билан олинади. Ҳаммомнинг иш вақти ҳам кўпчилик учун қулай эди. Эрталаб соат 7 дан кечки 22 гача ишларди. Бироз уйқудан кечган киши эрталаб иш вақтигача ёки кечқурун хизматдан кейин бемалол ювиниб чиқиши мумкин бўлар эди.

Афсус ушбу қулайликка путур етди. Бундан мижозларнинг фиғона фалакда. Бизнинг ҳаммомга ташрифимиз қарангки, шу кунга, тўғри келиб қолибди.

— Тезроқ кирақолинглар, ҳаммом тушки 14 дан кейин беркилади, — деди шошилмай ечинаётганимизни кўрган хизматчи.

— Нега, тушдан кейин санитария соатими? — сўраймиз унинг гапидан ҳайрон бўлиб.

— Йўқ. Бир ҳафтадан бери шунақа иш соати жорий этилган.

Қизиқ. Одамларнинг асабига тегадиган бунақа салбий ўзгариш кимга керак бўлиб қолибди?

— Сабаби ҳозир электр энергия, газ ва сув таъминоти нархларининг бир неча баробар ошиб кетганлигида, — дейди бизга ҳаммом мудири Акбар Тошбоев.

Қаранг-а, бозор иқтисодиётининг, «ёрқин шамоли» ушбу ҳаммомга ҳам кириб келибди-я. Қойил-эй, шундай оғир дамларда ҳеч бўлмаса (мижозлар учун роҳат-макон бўлган) оддий ҳаммомнинг иш соатини қисқартиришмаса нима эди! Яна бир йўла тенг ярмига (ҳатто ундан ҳам ортиқ) қисқартирилганини айтмайсизми. Албатта шу ўринда газетхонда янги иш вақти билан танишишнинг иложи йўқмикан, деган савол туғилиши табиий. Марҳамат, танишинг: ҳафтанинг иккинчи куни мабодо адашиб ҳаммомга келиб юрманг. Бу куни, яъни сешанба — ҳаммом хизматчилари учун дам олиш куни ҳисобланади. Чоршанба, пайшанба кунлари эса ҳаммом эрталаб соат 7 дан тушки 14 гача ишлайди. Жума, шанба, якшанба ва душанба кунларидаги иш вақти кундузги соат 13 дан кечки 20 гача қилиб белгиланган.

— Қолган вақтлари иссиқ ва совуқ сувларни ўчириб қўйишади, — дейди мудир Акбар Тошбоев сўзини давом эттириб. — Шу туфайли штатимиз ҳам қисқарди. Олдинги 25 киши ўрнига ҳозир 8 хизматчи ишламоқда.

Ўзи бу қанақаси. Шаҳримизда кейинги пайтда ҳаммомлар сони камайса камайиб боряптики кўпайгани йўқ. Яна бунинг устига аҳолига намунали хизмат кўрсатиб турган ҳаммомда қисқариш қилиниб, мижозлар сарсон қилинса.

Бу «қулайлик»дан мижозлар қай даражада «қувонганликларини» таърифлашга тил ожиз. Бир зум уларнинг сўзларига қулоқ тутинг.

Йўлчи ИСАХЎЖАЕВ — хизматчи:

— Оғир меҳнатдан сўнг ҳар ҳафтада бир марта шу ерга келиб ҳордиқ чиқариб кетардим. Шундай енгил тортардимки, гўё бутун чарчоқларим унутилгандай бўларди.

Карим ХОЛБОЕВ — меҳнат кексаси:

— Дармонсизланиб тез-тез шамоллаб тураман. Шундай дамларда бир бор саунага кириб чиқсам бутун танамда ҳузурбахшлик ҳис этаман. Уйимга яқин бўлгани учун ҳар ҳафта шу ҳаммомга келиб тураман.

Ҳалимжон ЖЎРАЕВ — санъаткор:

— Санъат аҳли, у хоҳ ашулачи ёки саҳна устаси бўлсин овозини авайлаб-асраб юради. Овоз зўриқишининг давоси эса сауна. Бутун тана аралаш томоқ ҳам яхшилаб терласа ҳаммаси жойига тушиб қолади. Шунақа кезларда мен ҳам, балки ўрганишдандир, фақат Лабзакдаги мана шу ҳаммомга келардим.

Хуллас, мижозлар ҳаммом иш соатининг бемаъни қисқарувидан бутунлай норозидирлар. Билмадик, бу фикрларга маъмурлар қандай қарашаркин? Балки кўпчиликнинг ҳақли эътирозларини ҳисобга олиб (ҳар қандай оғирчиликни зиммаларига олиб бўлса-да) ҳаммомда эски иш соатини жорий этишар, деган умиддамиз.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

Адабиёт ва санъат

* *Назм чечаклари*

ДЎСТ АЗИЗ

Имкон топиб йўқлаган дўстга жон
фидо бўлсин,
Қалбдаги бор яхшилик ширин сўз
нидо бўлсин.
Кўрмаган кўзлар ҳаргиз ўзидан
жудо бўлсин,
Бу фоний дунё учун дўст азиз,
дўстдир азиз.
Ёлғизлигинг сезилмас, дўстларинг
келса туриб,
Садқа жон айласаю сен учун елса юриб.
Тош қотур душманларинг ҳурматингни
кўп кўриб,
Бу фоний дунё учун дўст азиз,
дўстдир азиз.

Яхши дўст ҳар дам қидир, йўқ
бисотинг бор этиб,
Ҳеч қачон қўйма уни сўрмай
кўнглин хор этиб,
Балки шунда дўстларинг кетгай
сени зор этиб,
Бу фоний дунё учун дўст азиз,
дўстдир азиз.
Бил тириклик ташвишин дўст билан
енгмоқ керак,
Зил-замбил ҳар бир куннинг дош берар
бунга юрак.
Мен — Аминга дўстларим бир умр
тиргак керак,
Бу фоний дунё учун дўст азиз,
дўстдир азиз.

АРМОН

Ботир ЗОКИРОВга

Бу дунёнинг борлиғининг
ўзи армон,
Зор қақшаган юракларнинг
сўзи армон.
Ўру қирни тўлдирган
жайронларининг,
Ҳадик ила боқишлари,
кўзи армон.
Умр ўтар, оқар дарё
пасти-баланд,
Сарҳисобин саралмай
кетганлар бор,
Қабр тошин битигида
олқиш-эъзоз,
Одамларнинг қалб тўрига
етганлар бор.
Тилаклари тилим-тилим
бўлмасин-ей,
Армон бўлиб асло
инсон ўлмасин-ей,
Новдалари ғунча тугиб
очилганда,
Ҳеч бир кимса паймонаси
тўлмасин-ей.
Соз навонинг қанотида
армон учди,
Қўшиқчиси зор қақшатди
юракларни.
Омон сақла ўзинг
Оллоҳ ҳар неки бор —
Одамларга одам бугун
тиргакларни.
Бў дунёнинг борлиғининг
ўзи армон,
Зор қақшатган юракларнинг
сўзи армон.

Ҳусанжон АМИНОВ.

* *Қўшиқ сеҳри*

Орзуларга етаклар оҳанг

Ҳар даврнинг ўз қўшиқчиси бўлади. Аммо яхши қўшиқчи ҳамма даврнинг қўшиқчиси бўлиб қолаверади. 60-йилларнинг бошланишида қўшиқ оламига ҳайқириб ва гуркираб бир гуруҳ қўшиқчилар, ўз касбининг моҳир усталари кириб келдики, уларнинг тиниқ овози, дилбар қўшиқларини одамлар севиб, интиқиб кутиб олдилар. Булар қаторида энг аввало ўз мактабини ярата олган моҳир ва дилбар қўшиқчилар Фахриддин Умаров, Таваккал Қодиров, Зокир Султонов, Неъматжон Қулабдуллаев, Комилжон Баратов, Умаржон Отаев кабиларни тилга олгим келади.

— Булар ўзбек халқининг суюкли ва ардоқли ҳофизлари! — деб таъкидлагим келди.

Бугун мен сизларга юқорида санаб ўтганим талантли хонанда ва созандаларни ўз устозим деб билган ажойиб қўшиқчи Абдуқодир Юсупов ҳақида қисқача сўзлаб бермоқчиман. Куйсиз қўшиқ йўқ, қўшиқсиз ҳаёт. Назаримда ҳаётимизнинг ўзи ҳам дард ва қувонч омухта бир қўшиққа ўхшайди. Оҳанглари хилма-хил, ранго-ранг. Аммо бу қўшиқни ҳамма ҳам куйлайвермайди. Туғма талант эгаларигина бу қўшиқни куйлашга ҳақлари бор ва куйлай оладилар.

Бу хонандалардан биронтаси тўй-ҳашамларга бориб қолгудек бўлса, уларнинг битта қўшиғини эшитгани яқин-йироқдан барча ихлосмандлар тўпланиб келишарди. Ўша йиллари бир укахонимизнинг никоҳ тўйи базмига Фахриддин Умаров келган эди. Кенг ҳовли меҳмонлар билан тўла. Фахриддин ака тўйга ташриф буюрганини эшитган қўшни уч-тўрт маҳалланинг қўшиқ шинавандалари тўйга айтилмаган бўлсалар ҳам ёпирилиб келиб ҳовлини тўлдириб юборганлари — ҳовли, том, кўча одам билан тўлиб кетгани ҳали-ҳали эсимда. Одамларнинг бу даражада тўпланишига сабаб Фахриддин Умаров қўшиқларининг сеҳри ва жозибаси эди.

Мен юқорида тилга олган қўшиқчиларнинг овози ҳамон мана 30-40 йиллардан бери ҳар бир ўзбек хонадонида янграб, яшаб келмоқда. Бу тонгда ҳам Комилжон Баратов ва Умаржон Отаевларнинг сирли ва сеҳрли қўшиқларини тинглар эканман:

Абдуқодир ҳам болалигидан қўшиқ айтишни севар, ўзича қўшиқлар куйлаб юрарди. Аммо дурадгор отаси Абдунаби Юсупов:

— Қўшиқ айтиш қизларнинг иши, ўғлим, сен яхши бир ҳунарни эгаллагин, — деб ўғлининг қўшиқ айтишига тиш-тирноғи билан қаршилик қиларди. Аммо Тошкентдаги 106-ўрта мактабнинг 5-синф ўқувчиси Абдуқодир мактаб саҳнасига чиқиб қўшиқ айтганда, гулдурос қарсаклар кенг зални тутиб кетарди. Ниҳоят мактаб ўқитувчилари Абдунаби акага:

— Абдуқодирнинг ажойиб овози бор. Талантли ашулачи чиқиши мумкин. Унинг қўшиқ айтишига розилик беринг! — деб илтимос қилишди.

Шундан сўнг Абдуқодир қўлига тор олиб ўзи севган қўшиқларни уйида ҳам бемалол айтадиган бўлди.

Абдуқодир Юсупов 1960—63 йиллар мобайнида «Меҳнат резервлари» маданият уйида ҳам солист, ҳам раҳбар бўлиб ишлади. Бу даврда у кўп нарса ўрганди, қўшиқчилик сирларини эгаллай бошлади. 1964 йил эса Абдуқодир учун қувончли йил бўлди. Уни Муҳиддин Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясига ишга таклиф қилишди. Шундан бери у шу табаррук даргоҳда яккахон қўшиқчи бўлиб ишлаб келмоқда. Бу даврда унга моҳир созандалар Сайфиддин Йўлдошев, Муҳаммаджон Мирзаев, Набижон Ҳасанов каби устозлар яқиндан ёрдам бериб, фақат Абдуқодир учун янги-янги қўшиқлар ёзиб бердилар. Бу қўшиқларни талантли хонанда дўндириб айтар эди. Ўша қўшиқлар ҳамон радио тўлқинлари ва ойнаи жаҳон орқали янграб келмоқда.

— Биринчи айтган қўшиғим «Бахт» деб аталарди, — деб хотирлайди Абдуқодир. — Ўз ижодимни бахт сўзи билан бошлаганимдан беҳад хурсандман. Чунки қўшиқ мени орзуга — бахтга элтишига ишониб яшайвераман, қўшиқ айтавераман!

Чиндан ҳам Абдуқодир Юсупов айтган қўшиқ мана ўттиз йилдан бери кўплаб тўй-ҳашамларда, ажойиб тантаналарда, колхозчиларнинг дала шийпонларида янграб, минг-минг одамларнинг олқишларига сазовор бўлиб келмоқда. Унинг «Кулгиси шалола қиз», «Жамолингдан», «Муҳаббат» каби йигирмадан ортиқ қўшиқлари радиода ҳар куни, ҳеч бўлмаса икки кунда бир янграб қолганда:

— Ҳа, умрим бекорга ўтиб кетмабди! — жилмайиб қўяди хонанда.

Биз хонанданинг янги тайёрлаётган қўшиқлари билан қизиқиб қолганимизда, унинг бугун-эрта одамлар ҳукмига ҳавола этадиган оҳанглари қаторида буюк Алишер Навоийнинг «Гулузорим», Мискиннинг «Тошкент ироғи», Собир Абдулланинг «Дугоҳ»и, ватандошимиз Булоқбошининг «Кўнгил оворадир» каби қўшиқлари борлигини билиб, беҳад хурсанд бўлдик.

Ўзбек халқи қўшиқсевар, қўшиқпарвар халқдир. Бу халқ барча қувончию дардини қўшиқда изҳор этади. Абдуқодир Юсупов ҳам худди шундай халқнинг дарду қувончларини ўз қўшиқларида айтиб келмоқда. Гарчанд унинг ҳеч қандай юксак унвонлари бўлмаса-да, қайси даврада у қўшиқ айтиб қолса, маза қилиб тинглаганлар: — Бу ўзимизнинг Абдуқодир ҳофиз! — деб ғурурланиб қўядилар. Бу — халқнинг баҳоси.

Шунинг ўзи катта бахт. Мен эса ўз сўзимни «қўшиқ орзуларга етаклайверсин!» деб тугатгим келади.

Тўлқин ИМОМХУЖАЕВ.

* *Давлат тили тўғрисидаги Қонун қандай бажарилмоқда?*

ЎЗ АКСИНИ ТОПСИН

Сўнгги йилларда катта-ю кичик тилида «бозор», «пул», «тижорат» сўзлари кўп ишлатиладиган бўлиб қолди. Бирор ўртоғимиз янги кўйлак кийиб чиқса унинг ярашган-ярашмаганини айтишдан олдин қаердан олгани, қанчага харид қилгани билан қизиқадиган бўлдик. Баъзилар худди шу кўйлакнинг бир ой, бошқалар бир йил олдин қанчадан сотилганини айтиши билан суҳбатимиз мавзуи, қўпол қилиб айтганда, олди-соттига оид қизғин баҳсга айланиб кетадиган бўлди. Мен буни жамиятимизнинг ҳозирги тараққиёти туфайли юзага келган табиий жараён деб биламан. Яшаш учун ҳаётни (савдо-сотиқни ҳам) ўрганиш, яхши яшаш учун курашиш зарурлигини тушунаман.

Аммо мени бошқа бир нарса ташвишлантиради: шунчаки яшаш кетидан қувлаб кетмаётибмизми? Турмушнинг фақат моддий томонларини ўйлаб, маданий жиҳатларини унутиб қўймаётибмизмикин?

Бундай фикрга келишимга сабаб масъул ташкилотларнинг инсоннинг инсонлигинигина эмас, маданияти даражасини ҳам белгилайдиган она тилидек муқаддас бойликка лоқайд муносабатидир.

Тилимизга давлат мақоми берилганига уч йилдан ошди. Бу орада ватанимиз мустақилликка ҳам эришди. Лекин баъзи катта кўчалар, чорраҳалар, метро бекатларидаги коммунистик мафкура тарғиб қилинган (русча — ўзбекча) эски ёзувларни кўриб она тилимизнинг амалда шундай вазифани бажаришга сафарбарлигига ишончим сусаяди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёқубов раҳбарлигида давлат атамалар қўмитаси ишлаётганидан хабардормиз. Аммо унинг тилимиз ривожига, хусусан, биз ёшлар таълимига доир ғамхўрлигидан бехабармиз.

Жаҳон харитасидан «Ўзбекистон» деган мустақил давлат ўрин олган экан, уни ҳар жиҳатдан ривожланган мамлакатлар қаторига қўшишни халқнинг маданий даражасини, биринчи навбатда, тилини ривожлантирмасдан амалга ошириб бўлмаслигини катталар унутмасликларини истар эдим. Қолаверса, ватанимизнинг мустақиллиги тилга бўлган муносабатимизда — чуқур эҳтиромимизда ҳам ўз аксини топади.

Умида МАТЖОНОВА,
Тошкентдаги 282-ўрта мактабнинг 11-«А» синфи ўқувчиси.

Мусиқа оҳангларига мос рақсоалар чарх уради. Гўё у рақси билан дилларга нақш солгудек.
Рустам Шарипов сурати.

ИЖОДИЙ САФАР

Маданият ва умуминсоний қадриятлар халқ академияси ҳузурида ташкил топган камер оркестри истеъдодли санъат жамоаси сифатида танилиб қолди. Йигирмага яқин моҳир созандаларни ўз атрофига уюштирган мазкур жамоага таниқли ижрочи, халқаро танлов совриндори И. Жалилов моҳирлик билан бошчилик қилмоқда.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, ижодий жамоа яқинда шаҳримиз марказидаги бинолардан бирига кўчиб ўтди. Бу эса унинг учун кенг ижодий уфқлар очиб беришда муҳим омил бўлди.

Оркестр саҳна орқали Ўзбекистонда мумтоз мусиқа ривожига қаратилган бадиий тадбирларни ҳам амалга оширишни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйди. Бу ерда шаҳримиздаги болалар мусиқа дасталарининг концертлари ҳам тез-тез ўтказиб турилади.

Бундан ташқари «Эртаклар ҳузурида меҳмонда» деб аталган болалар театрини очиш кўзда тутилди.

Анвар АЛИБОЕВ.

* *Акс садо*

«БОБУРНИ БОШИМИЗДА ТУТАЙЛИК»

«Тошкент оқшоми», 1992 йил 14 декабрь

АЙНИ МУДДАО

Дарҳақиқат, энг қадим замонлардан то ҳозиргача бўлган узоқдан-узоқ давр мобайнида жаҳон халқларининг буюк тарихнавис олимлари нозик табъ, жасоратлик, буюк шоирлари қаторида шарқ халқлари тарихига ўлмас ҳисса қўшган Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг тутган ўрни алоҳидадир.

Машҳур «Бобурнома» асари нафақат Ўрта ва Яқин Шарқда, балки Европада ҳам донг таратган. Бобурнинг олий хислатларини ўзида мужассамлаштирган набираси Акбар шоҳ ўз давридаёқ «Бобурнома»ни Абдураҳмон Хони — Хононга махсус буйруқ асосида форс тилига таржима қилдирган. Худди шу 1589 йил, яъни XVI асрдан то ҳозиргача Ҳиндистонда «Буюк мўғуллар сулоласи» деб тарихда аталиб келинган, аслида эса «Бобурийлар сулоласи»нинг асосчиси буюк тарихнавис ва ўз давридаёқ «Алишер Навоий соний», яъни Алишер Навоийдан кейинги биринчи шоир деб улуғ ном олган Бобур ижоди ва унинг давлат арбоби сифатидаги сиёсий, иқтисодий ва юридик фаолиятига жаҳон олимларини, Ҳиндистон, Покистон, Афғонистон, Эрон, Туркия, Россия, Ўзбекистон, Англия, Америка Қўшма Штатлари ва ниҳоят, Франциянинг ҳам диққатини ўзига жалб қилиб келган. Бобур яшаган давр, у ҳукмронлик қилган мамлакатлар даври тарихини ва унинг лирик ижодини ўрганиш унинг ҳам сиёсий, ҳам илмий, ҳам поэтик фаолиятининг поёни ниҳоят беқиёслигидан, унинг илмий ва шеърий фаолиятининг сермазмунлигидан ва ўзининг эса маълум ва машҳур давлат арбоби бўлишига қарамай, ниҳоят адолатли, инсонпарвар шахс бўлганлигидан далолат беради. Лекин замона зайли билан, Бобурнинг ўз ватанида унга нисбатан бўлиб ўтган номуносиб муносабат хайрият орқада қолди ва энди унинг ижоди ва фаолиятига нисбатан бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Янги 1993 йил Заҳириддин Бобур таваллудининг 510 йиллик юбилейи арафасида мустақил Ўзбекистон Республикамиз «Мерос» қўмитасининг режалари асосида унинг фаолияти ва меросини ўрганишга ва оммалаштиришга ҳаммамиз сидқидилдан киришмоғимиз лозим, албатта... Бобурни ҳар қанча бошимизга кўтарсак арзийди. Чунки қадимги Мовароуннаҳр диёрида яшаган халқимиз фани, маданияти, адабиёти, санъати ва архитектурасининг буюклигидан далолат беради. Халқаро ташкилот ЮНЕСКО қарори билан 1980 йил Парижда француз Бакке Гармоннинг «Бобурнома»нинг французча таржимаси босилиб чиқди. Бу нашр сўзбошисини ёзганлардан бири шу сатрлар муаллифи эди. Худди шу нашрни тайёрлаган Бакке Гармон «Бобурнома» француз тилида босилиб чиққач ЮНЕСКОнинг халқаро мукофотига сазовор бўлди. Шундан сўнг ЮНЕСКОнинг яна навбатдаги махсус қарори билан «Бобурнома»нинг француз тилидаги бу таржимаси қайта нашрга тайёрланиб, 1985 йили Парижда яна чоп этилди. Бу кейинги нашр аввалгисидан ҳам тўлароқ ва мукаммал шарҳлар ва изоҳлар ҳамда ажойиб миниатюралар билан безатилган. ЮНЕСКОнинг илтимосига кўра бу нашрда ҳам мен иштирок этиш шарафига муяссар бўлдим. 1980—1985 йиллар (худди шу йилларда Бобур шахси ва фаолиятига айрим қадриятларни оёқ ости қилган шахслар томонидан тазйиқ авжига чиққан бир вақт)да Бобурнинг буюк асари «Бобурнома»нинг ЮНЕСКО қарори асосида, француз тилида қайта-қайта нашр этилишида Бобур ва унинг илмий-адабий меросига бўлган муносабатнинг қанчалик муҳимлигидан далолат беради. Шу боис бизнинг ҳам назаримизда 1993 йил Ўзбекистонда Бобур йили деб эълон қилиниши ва Бобур номидаги халқаро мукофот таъсис этилсин, деган таклиф ва бошқа мулоҳазалари ниҳоятда муҳим деб ўйлайман. Бундан ташқари юбилей муносабати билан Бобур фаолияти ва унинг илмий-адабий меросига бўлган муносабатларга ҳам алоҳида аҳамият берган ҳолда унинг буюк асари «Бобурнома»ни қайта тўлиқ нашрдан чиқариш (русча нашри шу йил, яъни 1993 йилда насиб қилса Ўзбекистон Республикаси Қомуси нашриёти томонидан босмадан чиқади), унинг девони «Мубайййин» деб аталган ислом дини беш фарзи ва закот солиғи ҳажми ва бошқа масалаларга бағишланган асарларини тез орада нашр қилиш лозим деб ҳисоблаймиз. Бундан ташқари шу кунларда мустақил Ўзбекистон Республикасининг кўпчилик шарқ давлатлари айниқса, Туркия, Ҳиндистон, Покистон, Афғонистон, Эрон ва бошқа Шарқ мамлакатлари билан ўзаро муносабатларининг мустаҳкамланаётган бир даврда Бобур давлати ва унинг Бобурийлар сулоласининг асосчиси сифатида, Бобурнинг сиёсати ва тарих фани, маданий ва адабий фаолиятига оид асарларини юқоридаги мамлакатлар олимлари билан биргаликда нашр қилиш ишига киришсак, айни муддао бўлади.

Сабоҳат АЗИМЖОНОВА,
тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Жавоҳарлаъл Неру мукофоти совриндори.

ЭҲТИРОМГА ЛОЙИҚ ЗОТ

Яқин-яқинларгача Темур ва Бобурдек буюк аждодларимизнинг бизга фақат салбий жиҳатларигина кўрсатиб келинган, уларнинг жаҳоншумул аҳамиятга молик ишлари, ажойиб хислатлари ва бошқа кўплаб ижобий томонлари ҳақида чурқ этилмаган.

Шукрлар бўлсинким, Ўзбекистон мустақил давлат бўлди. Жаҳон Ҳамжамиятига аъзо бўлди. Атиги бир йилдан ошиқроқ вақт мобайнида улкан ишлар қилинди, тарихимизга, қадриятларимизга муносабат тубдан ўзгарди. Мен 1993 йилни Бобур йили деб эълон қилишни ва Бобур номидаги халқаро мукофот таъсис этиш ҳақидаги таклифни тўла қўллаб-қувватлайман. Қадриятларимизни тиклашдек савобли ишда республикамизнинг ҳеч бир кишиси четда турмаслиги, ҳамма баҳоли қудрат ўз ҳиссасини қўшиши лозим.

Соҳамга яқинроқ қилиб гапирадиган бўлсам, 1993 йилни Бобур йили деб эълон қилингандан кейин бир қатор тадбирларни амалга ошириш керак. Хусусан, мактаб ва бошқа ўқув юртларида Бобур тўғрисида атрофлича маълумот берадиган машғулотлар ўтказиш керак. Барча санъат мактаблари, билим юртлари, педагогика институтлари ва бошқаларда расм дарсларида мазкур мавзуда расм чиздириш тавсия этилса яхши бўларди. Бундан ташқари ҳар бир шаҳар, вилоятда болалар расми кўргазмасини ташкил этиш, йилнинг охирида эса Андижон ва Тошкентда шу кўргазмаларнинг якуни ўтказилса мақсадга мувофиқ бўларди. Яна бир таклиф шундан иборатки, йилнинг бошида графика, живопись, ҳайкалтарошлик, сопол, шиша ва бошқада ишланган Бобур портретига танлов эълон қилиш зарур. Танлов 1993 йил декабрида якунланиши керак. Бу ишлар албатта ҳомийларсиз амалга ошиши амри маҳол. Халқаро Марказ вазифасини ўтайдиган Бобурнинг клуб-музейини ташкил этолсак, нур устига нур бўлурди.

Мен 1993 йилни истисно тариқасида Бобур йили деб эълон қилинишини истардим. Нега истисно тариқасида? Чунки 1983 йилда Бобурнинг 500 йиллик юбилейи қай аҳволда ўтганидан унча-мунча хабардормиз. Аниқроқ қилиб айтсак, юбилей ўтмаган ҳисоб. Кейинги юбилейга эса ҳали анча бор, кейинги асрда бўлади. 10 йил олдин шарт-шароит бутунлай бошқа эди. Марказга қарам эдик, бир иш қилсак, аввал рухсат сўрардик. Энди-чи? Энди мустақил давлатмиз-ку! Нима қилиш-қилмаслик ўз қўлимизда. Тадбирларни жуда катта сарф-харажат талаб қилмайдиган қилиб ўтказсак ҳам бўлади. Шундай қилсак, нафақат Бобур, балки бошқа буюк аждодларимизнинг руҳлари шод бўларди, қадриятларимизни тиклашда муҳим қадам бўларди.

Қодирбек САЛОҲИДДИНОВ,
Ўзбекистон рассомлар уюшмасининг аъзоси.

БИЗ ҲАМ ҚЎЛЛАЙМИЗ

Икки-уч кун бурун Тошкентга келиб, дўстларимдан бир хушхабарни эшитиб, ниҳоятда хурсанд бўлдим, — бу хабар сизнинг матбуотингизда 1993 йилни Ўзбекистоннинг миллий қаҳрамони, Фарғона водийсининг буюк фарзанди, Ҳиндистон подшоси Заҳириддин Бобур йили деб эълон қилиш ҳақидаги таклиф муҳокама этилаётганидир. Бобур Ҳиндистонда Бобурийлар сулоласининг асосчиси эди. Покистон халқи ҳам ул ҳазратни ўз қаҳрамони деб билади. Шу сабабли покистонликлар ҳам Ўзбекистон халқи билан бирга шу қутлуғ санани нишонлаш ниятида.

Лаҳўр шаҳри ва Панжоб вилояти бобурийлар ҳукмронлик қилган йилларни ҳеч унутолмайди. Бутун Панжобда, хусусан Лаҳўрда Бобурийлар даврини эслатиб турадиган тарихий иморатлар талайгина. Бизнинг юртимизда ўша даврда Бобурийлар билан бу ерга келиб шу ерда туриб қолган кишиларнинг авлодлари ҳам бор. Бобурийлар давридаги идора этиш усуллари бўйича бир қатор илмий китоблар чоп этилган. Лаҳўрнинг ўртасида Акбар қурдирган қалъа бор. Бобурийлар ривожлантирган ҳунармандчилик соҳалари бўйича моҳир усталар ҳали ҳам Лаҳўрда бор. Бобурийлар ўзлари билан бирга Самарқанд ва Бухородан мусаввирлар ва ҳаттотлик санъатини ва бошқаларни ҳам олиб келган эдилар. Лаҳўрдаги музей ва архивларда шу нарсаларнинг ҳаммаси сақланмоқда. Акбар қалъасидаги музейда бобурийлар даврига мансуб ва бобурийлар лашкарларининг аслаҳаларини ҳам кўриш мумкин. Шу билан бир қаторда бобурийлар яратган боғлар ҳам сақланмоқда.

Шунинг учун ҳам Лаҳўр ва Панжоб халқи 1993 йилни буюк Бобур йили деб эълон қилишига ишончим комил. Делегациямиз раҳбари жаноб М. А. Бхаттий «Ўзбекистон — Покистон жамияти»да сўзга чиқиб айтдиларки, Покистондаги «Покистон — Ўзбекистон маданий ва иқтисодий маркази» 1993 йилни Бобур йили деб эълон қилади ҳамда тадбирлар ўтказишни бошлаб юборади. Мана шу йил давомида мазкур тадбирларда иштирок этиш учун ўзбек зиёлилари Покистонга таклиф қилинади. Бизнинг марказимиз нияти — шу тарихий санани иложи борича ёрқинроқ нишонлаб, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ҳамда маданий ва иқтисодий алоқаларимизни мустаҳкамласак.

Манзур АҲМАД МАЛИК,
Лаҳўрдаги «Покистон — Ўзбекистон маданий ва иқтисодий маркази»нинг аъзоси.

ТАҲРИРИЯТДАН: Бобур тўйи муносабати билан муҳарририятимизга узлуксиз муштарийлардан мактублар келиб турибди. Уларнинг барчасида бир фикр ифода этилади: буюк аждодимизга муносиб эҳтиром кўрсатилсин. Биз ҳам ушбу эзгу ниятда бугун баҳсимизга нуқта қўйиш ниятидамиз. Ўйлаймизки, хайрли таклифлар ва тадбирлар албатта ўз ижросини топади.

* *Хорижда*

ТУГМА БОСИШ БИЛАН...

АҚШ банк хизматчилари бугунги кунда кўплаб ишларни компьютерлар ёрдамида бажармоқдалар. Агар бундай қулайликлар ижод этилмаганида дунё миқёсидаги бугунги иқтисодий фаолият муаммолигича қолаверармиди?

Банк ходимлари технология ёрдамида кўплаб ишларни пулсиз бажариш билан мижозларининг эътиборини қозонишга ҳаракат қиладилар. Масалан, бир муассаса ёки давлат идорасида ишлайдиган ходимнинг иш ҳақи илтимосига кўра хоҳлаган банкларга ўтказилиши мумкин. Ҳисоботи эса ойда бир бор юбориладиган мактубда билдириладн-қўяди.

Бугунги кунда банк ходимлари ўз зиммаларига турли ишлар — жумладан сув, электр ва бошқа хизматлар учун тўлайдиган қарзни ўша кишининг ҳисобидан тўлаб юборишни ҳам олишмоқда. Бундай хизматларнинг уддасидан фақат илғор комьютер технологияси чиқмоқда.

Американиклар насия (кредит) карталари билан хоҳлаган нарсаларини сотиб оладилар. Ой охирида эса нарсаларнинг пулини бир ерга топшириб туришади. Эндиликда банклар бундан ҳам яхшироқ компьютерга эга бўлиши мумкин. Яъни, янги кредит картаси қўлланилганда ҳеч бир нарсага қўл қўйишга эҳтиёж қолмайди. Фақат махсус аппаратдан ўтказилгач олинган нарсага тўланадиган миқдордаги пул сотувчининг ҳисоботига ўтади ва у ўз-ўзидан автомат шаклда якунланади.

Америка банкчилари кенгашининг бош иқтисодчиси Ден Стефан ўтган 10-15 йил ичида илғор технология сабабли рўй берган ўзгаришлар — банкчилик ва банкларнинг бажарадиган ишлари кескин даражадаги ўзгаришга омил бўлиши ва бу йўналиш келажакда ҳам айнан давом этишига шубҳа қилинмайди, деган. Ҳозир американикларнинг кўпи бўладиган савдо муаммоларида чек ёзиб беришади. Дўкон эгаси эса уни ўз ҳисобига ёзиб қўяди. Кейин унинг банки чекни аввалги шахс ёки харидорнинг банкига юбориб, ундан ўз пулини олади. Аммо, янги система асосида ана шу чекларнинг ёзилишига эҳтиёж бўлмай, банк билан дўкон эгаси ўртасида компьютер ёрдами билан боғланиб, пул дарҳол харидорнинг ҳисобидан сотувчи ҳисобига ўтказилади. Шунинг учун ёзувда ҳужжатларнинг камайиши билан бир қаторда унга сарфланадиган вақт ҳам тежалади. Банк маъмурлари илғор технология ёрдамида кўпроқ иш бажаради, бундан олдинги қўл билан ёзиладиган ишларнинг бажарилиши бир тугмани босиш билан ҳал бўлмоқда. Баъзи мутахассислар банклар автоматлаштирилган системаларга эътибор бериш пайтида олиб борадиган молиявий фаолиятларининг инсоний томони назардан четда қолишлигини айтишиб, қаттиқ огоҳлантирганлар. Мисол, банкларнинг фаолияти кўпинча кишилар ва муассасаларга қарз беришдан иборат. Шунинг учун улар қарз берадиган кишининг молиявий вазияти тўғрисида маълумот билан таъминлайдиган идора ишларига боғланиб қолишади. Уларда қўлланадиган компьютерларнинг кўпи кишининг ўтмишдаги молиявий аҳволи, улар бундан олдин қарз олиб олмаганлиги ва уни ўз вақтида тўлай билмаганлиги, ҳозирги вазифасида қанча муддат ишлаганлиги, яшаётган ерида қанча вақт ўтказганлиги ва шунга ўхшаш масалалар бўйича маълумот беради. Аммо шунга қарамай АҚШда бундай хизмат билан шуғулланадиган ширкатларнинг учтаси баъзи хатоларга кўра сўроқ остига тушган.

АҚШ халқининг кўпчилиги уй-жой, автомашина, уй-рўзғор буюмлари, шунингдек бошқа мол-матоларни қарзга сотиб олади. Пулини эса секин-аста узади. Қарз билан таъминлайдиган муассасалар одамларнинг ўтмишига оид маълумотларни билиш ҳамда иқтисодий системани соғломлаштиришга керак бўлган омиллардан бири ҳисобланади. Ваколат берувчи истеъмолчи ташкилотлар банки кўпроқ илғор технология яратган қулайликларга боғланиб қолган. Энди улар кишиларнинг ўтмишига тааллуқли бўлган маълумотларни тўғри ва аниқ бўлиши учун куч-ғайрат сарфламоқдалар.

«Садо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттиришлари асосида.

Пойтахтимиз кўчалари ҳамиша гавжум, файзли.

Андрей Пишненко сурат-лавҳаси.

Юрт осойишталиги йўлида

БАРЧА КУЧЛАР САФАРБАР ЭТИЛАДИ

Куни кеча Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармасининг турли хизмат ва бўлинмалари раҳбарларининг кенгайтирилган махсус мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг жиноятчилик билан курашни янада кучайтириш ва мустаҳкам жамоат хавфсизлигини таъминлаш ҳақидаги топшириғи муҳокама этилди.

Шаҳар Ички ишлар бошқармасининг бошлиғи, милиция генерал-майори К. Ғофуров ўз маърузасида ҳукуматимизнинг республикамиздаги ҳуқуқбузарлик ҳолларига барҳам бериш юзасидан тутган қатъий сиёсати мустақил Ўзбекистондаги барча халқлар хоҳиш-истагини ифода этиши ва қонунчиликка амал қилиш ва ҳар соҳада тартиб ўрнатилишига ўз фаолиятлари билан аҳолида ишонч уйғотиш — бу ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг олий бурчлари эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш ўринлики, ўтган йили пойтахт милициясининг иш самараси сезиларли даражада ошди, яъни тартибни сақлаш идорасининг асосий кўрсаткичи бўлмиш жиноятларнинг очилиши бир йил ичида 6 фоизга, жумладан оғир жиноятларнинг фош этилиши 11,2 фоизга ошди.

Ўтган йили Тошкентда системали равишда ўтказилган кенг кўламли «Тун», «Комплекс», «Назорат», «Тузоқ» номли махсус тезкор-қидирув операциялари жиноятчиликнинг олдини олишда сезиларли ижобий натижалар берди.

Шу билан бирга Тошкентда жиноятчиликнинг умумий аҳволи бирмунча мураккаблигича қолмоқда. Шаҳарда содир этилаётган жиноятлар сони, унинг пойтахт аҳолисининг ижтимоий ҳолатига кўрсатаётган таъсири ҳеч қандай хурсандчиликка ўрин қолдирмайди.

Мажлисда тармоқ хизматлари, ички ишларнинг жойлардаги органларининг раҳбарларига Республикамиз Президентининг топшириғини бекаму кўст бажариш учун милиция бўлинмаларининг барча шахсий таркибини сафарбар қилиш тавсия этилди.

Шуниси қувонарлики, ҳозир милиция хизматига давлат томонидан лозим бўлган барча кўмак ва мадад кўрсатилмоқда, барча меҳнаткаш халқ Республикамиз раҳбариятининг фуқароларнинг хавфсизлиги ва осойишталигини таъминлашга катта эътибор қаратаётганларини қизғин қўллаб-қувватламоқда. Бундай шароитларда ҳар бир милиция ходими шахсий ташаббус ва фидойилик кўрсатгандагина жиноятчиликка сезиларли даражада зарба берган бўламиз. Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси эса пойтахт аҳолиси ва унинг меҳмонлари осойишталигини таъминлашга қодир.

Шаҳар Ички ишлар бошқармасининг матбуот гуруҳи.

Тошкент шаҳар прокуратурасида

ҚИЛИНАДИГАН ИШЛАР КЎП

Шаҳримиздаги ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотларида сарҳисоб ишлари олиб борилмоқда. Куни кеча Тошкент шаҳар прокуратурасида ҳам ўтган йилда қилинган ишлар юзасидан ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди. Ўз-ўзини танқид ва ошкоралик руҳида ўтган бу тадбирда Тошкент шаҳар прокурори Тоҳир Мирзаев ўтган 1992 йил иш якунларига ҳисоб берди. Даставвал ютуқ ва камчиликлар ҳақида батафсил тўхталиб, жумладан шундай деди:

— Ўтган 1992 йилда энг қувончли воқеалардан бири бўлган Асосий Қонунимиз — мустақил Ўзбекистонимизнинг ўз Конституцияси қабул қилинди. Ундан сўнг «Прокуратура тўғрисида»ги қонун қабул қилинди. Бундан кўриниб турибдики, биз ҳуқуқ ва тартиботни муҳофаза қилиш органлари ходимлари учун янада масъулиятли ишлар зиммамизга юкланди десам янглишмайман.

Шаҳримиз районлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг ишини мақтов даражасида дея олмайман. Чунки, бир куннинг ўзида ҳали у районда, ҳали бу районда жиноятчилик содир бўлиб турибди. Хўш, қани айтинг-чи, қандай қилиб бу ҳолни ижобий баҳолаш мумкин?

Келажакка умид туғдирадиган каттагина муваффақиятимиз шундан иборатки, тергов-қидирув ишларини компьютер асосида бажаришга тайёргарлик кўрмоқдамиз. Ўйлаймизки, ушбу системани тўла ишга солганимиздан сўнг жиноятчилик сезиларли даражада камаяди.

Бундан ташқари жиноят кодексининг 210-моддаси асосида иш кўрилиши, хавф туғдирган жиноятчини қўлга олиб, унинг устида жиддий иш олиб бориш керак. Уюшган ҳолда содир этилган жиноятларга қарши курашиш керак ва шарт. Айниқса санкция бериш, изоляция режимига туширишдан чўчимаслик керак.

Шундан сўнг Чилонзор район прокурори Р. Ҳакимов, Мирзо Улуғбек район прокурори М. Мирзаев, Сергели район прокурори М. Маннопов, судларда фуқаролик ишларини кўриш устидан судларнинг назорат бўлими бошлиғи Р. Султонова, меҳнат ахлоқ тузатиш ҳақидаги қонунларнинг бажарилиши устидан назорат бўйича шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси Н. Нажимов ўртоқлар ҳисоб бериш билан бирга, ўзларининг таклиф ва мулоҳазаларини ҳам айтиб ўтдилар.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

Дилимдагини сизга айтаман

БАХТИМ БУТУН БЎЛАРМИКАН?

«Ҳурматли муҳарририят! Ушбу мактубни қамоқхонадан йўлламоқдаман. Уни битиш учун бир неча марта қўлимга ручка-қоғоз олдим. Виждон азоби сира тинчлик бермагач, охири дилимдагиларни очиқ-ойдин ёзишга жазм этдим.

Мен ҳам бир оиланинг эрка фарзанди, бир йигитнинг севимли ёри, фарзандларимнинг меҳрибон онаси бўлишни орзу қилардим. Бироқ бундай орзу болалик чоғимдаёқ мендан юз ўгирган. Ҳали онамнинг меҳрибон оғушларига тўйиб улгурмасимдан тақдир зарбасига учрадим. Онам туғруқхонадаёқ мендан воз кечган. Бахтигул исмини эса афсуски, ота-онам эмас, доялар, ҳамширалю фаррошлар кенгашиб қўйишган.

Эсимни таниганимдан буён етимхонадаман. Бу ерда кўрган кунларимни, хўрликларимни мен айтмай, сиз эшитманг. Не-не азоблар билан ўн беш ёшга тўлдим. Сўнг болалар уйидаги тенгқурларим қатори тикувчилик билим юртига ўқишга кирдим. Яхши ўқирдим, дугоналарим, устозларим олдида обрўйим анча баланд эди.

Болалигимдан ғира-шира отиб келаётган тонгни ва оқшом дамларини севаман. Шу боис кечки пайт ётоқхонамиз яқинидаги дарахтзор ёки шаҳардаги истироҳат боғларида сайр қилардим. Ана шундай кезларда кутилмаганда менга «бахт» кулиб боқди. Ўзимдан роппа-роса 10 ёш катта йигитни севиб қолдим.

Оҳ, унинг ширин сўзлиги, меҳрибонлиги... Назаримда орзу қилган ва хаёлимда гавдалантириб юрган кишини энди топгандай эдим. Унинг чиройига, ширин сўзларига шу қадар мафтун бўлиб, тўрга қандай илинганимни сезмай қолибман. Унинг оиласи борлиги ва мени шунчаки эрмак қилиб юрганини сезганимда... Вақт ўтганди. Энди қандай бўлмасин туғилажак гўдакдан қутилишим керак эди. Афсуски, ой-куним яқинлашиб қолганди. Энди қандай бўлмасин у дунёга келиши керак эди.

Энг даҳшатлиси кейин рўй берди. Йигит мени эл-юрт олдида шарманда қилиб, ташлаб кетишига чидай олмадим. Алам устида... Суд мени қасддан одам ўлдирганда айблаб, 10 йилга озодликдан маҳрум этди.

Тергов кетаётган вақтда қиз кўрдим. Фарзандимни аёллар қамоқхонасининг етимхонасига топширишди. Шундай қилиб 18 ёшимда қотилга айланиб, фарзандимни бағримга босишдек бахтдан маҳрум бўлиб қолдим.

Белгиланган муддат ҳам ҳадемай ўтиб кетар. Болам унгача анча катта қиз бўлиб қолади. Озодликка чиққач, фарзандимни бағримга олиб, ишга кирмоқчиман. Ҳаётда бир маротаба адашсанг бир умр азоб чекар экансан. Буни асло унутманг, тенгдошларим.

Менинг бахтим ҳам қачондир бутун бўлармикан?..»

Бахтигулнинг мактубини оққа кўчирувчи Дили ОРОМ.

ТАҲРИРИЯТДАН: Азиз муштарийлар! Эндигина балоғат ёшига тўлган қизнинг аччиқ қисмати билан танишдингиз. Ҳеч ким дунёга ёмон бўлай деб келмайди. Онадан қотил бўлиб ҳам туғилмайди. Шундай экан аввало жамиятимиз пок, одамлар меҳр-оқибатли бўлмоқлари зарур. Бунга Сиз нима дейсиз?

СОВРИН ЭГАЛАРИНИ ТОПДИ

24 январь куни Тошкент цирки биносида Ўзбекистоннинг энг кучли полвонини аниқлаш учун кураш мусобақаси ўтказилиши керак эди. Аммо беллашув қолдирилди, тўғрироғи, номзодлар — А. Пирматов ҳамда Э. Маҳмарасулов давлатимизнинг қўш чемпиони деб тан олиндилар. Масалага ойдинлик киритиш мақсадида Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раисининг муовини Комилжон Юсуповга мурожаат этдик.

— Маълумки, мустақилликка эришганимиздан сўнг миллий курашимизга кенг йўл очилди. Йирик турнирлар, халқ сайилларида ўзбек полвони куч-маҳоратини намойиш эта бошлади. Бу борада, айниқса, 1992 йил сермаҳсул бўлди, десам янглишмайман, Ўзбекистоннинг мутлақ биринчилиги амалга оширган тадбирларимиз орасида энг эсда қоладигани бўлди. Саралаш баҳсларидан сўнг ҳал қилувчи жангга Абдуқодир полвон ва Эрали полвон йўлланма олишди. Ҳар икки йигит ҳам жуда бақувват, оғирликлари 130 килограмм атрофида. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, улар бир-бирига жуда муносиб курашчилар.

Агар Абдуқодир ўтган йили Шаҳрисабзда ўтказилган Амир Темур турнирида ғолиб чиқиб, Президент совринини қўлга киритган бўлса, Эрали самбо бўйича жаҳон чемпионатида фахрли иккинчи ўринни эгаллади.

Эсингизда бўлса, икки полвоннинг чемпионлик учун баҳси биринчи бор бундан бир ой муқаддам «Алпомиш» спорт саройида бўлиб ўтганди. Бир соатга яқин давом этган беллашув ғолибни аниқлаб бера олмади. Кучлар тенг келди.

Агар ота-боболаримиз афсона-ривоятларига мурожаат этсак, қадимда полвонлар уч кечаю уч кундуз олишиб ҳам бир-бирларининг елкасини ерга теккиза олишмаган.

Биз ҳам ҳар икки полвоннинг куч-маҳорати тенглигини ҳисобга олиб, мукофотни баб-баробар тақсимлашга қарор қилдик. Бунга спортчиларнинг ўзлари ҳам, мураббийлари ҳам рози бўлишди.

Икром ҚУРБОНАЛИЕВ.

Ажойиботлар қомуси

ЧИНДАН «ИТ—ВАФО» ЭКАН

Жониворларнинг инсонга бўлган бекиёс садоқати, ўктамлиги ҳақида қадим эртакларда, достонларда ақл бовар қилмайдиган битиклар мавжуд. «Далли», «Қундуз ва Юлдуз», «Хушкелди» каби беназир достонлардан Ғиротнинг таърифига Эргаш Жуманбулбул ўғли жуда кўп саҳифалар ажратган. Ёки Алпомишнинг Бойчибори, эртаклардаги Тарлонбўз каби тулпорларни ким орзу қилмайди! Уларнинг шунчалар меҳр билан куйланишига сабаб — эгасига, инсонга садоқати сабаб! Эгасини ўлимдан сақлаш учун кўрсатган оқиллиги, ўтга ҳам, сувга ҳам кириши сабаб!

Олмониялик табиатшунос олимлар итларнинг қадрдон, яъни «туз ичган» жойларига садоқатини синаб кўриш учун бир нечта тажриба ўтказдилар. Ушбу тадбирлардан кўзда тутилган яна бир мақсад, итга табиат берган бир ғаройиб хусусият — номаълум жойларга қараб ўзи яшаб турган манзилни тезда аниқлаб олиш хусусиятини ҳам кузатиш эди. Ахир ўрта асрлардан қолган ривоятларда салб юришларига отланган рицарлар билан эргашиб кетган вафодор итлари, улар ҳалок бўлгач, минглаб километр йўл босиб уйга қайтганларку! Қани, бу илмий тажрибалар қандай натижа бераркин?

Максл лақабли ит на поездда, на машинада, на пиёда ҳеч сафарга чиқмаган, умуман Бавариядаги Пушхайм деган қишлоқдан жилмаган беш ёшли шотланд овчаркасини бир куни эрта билан соат 8 яримда юк вагонига ўтказишди. Максл ҳуржунда ўтиргани учун ҳеч нимани кўрмас эди. Уни тахминан 11 километр олисликда, итнинг етти ухлаб тушига ҳам кирмаган бир жойда вагондан туширишди.

Бир велосипедчи ва автомобилдаги тадқиқотчилар итнинг орқасидан юришга шай бўлиб туришди. Уларнинг айтишича, ит бечора ярим соатча бемақсад уёқдан бу ёққа югурган. У азбаройи ҳаяжонланганидан ҳансираб нафас оларди, кўриниши жуда аянчли эди. Кейин ит ўз уйи томонга бошини бурган ва тўппа-тўғри ўша томонга йўл солган. Далаларга дуч келганда йўлдан айланиб ўтган. Бир соату саккиз дақиқадан сўнг эса ўз уйининг дарвозаси тагида акиллаб турар эди.

Иккинчи марта ҳам у билан шундай қол юз берганда, Максл уйга анча тезроқ, 43 дақиқада қайтиб келган.

Насли сал-пал бузилган Нора лақабли овчарка садоқатда Макслни ҳам йўлда қўйиб кетди. У каттакон шаҳарда адашиб-улоқиб юрмади. Мюнхеннинг бир нечта нотаниш даҳаларини ортда қолдириб, 8,5 километр йўлни деярли югуриб ўтиб, 2 соату 10 минутда уйига кириб келди. Албатта, Нора йўлда учраган «оғайнилари» билан сал-пал ўйнаб қолди. Лекин юрар йўлидан адашмади.

Орадан қирқ кун ўтгандан кейин уни яна ўша аввалги ерига олиб олиб бориб, қўйиб юборишди. У 35 дақиқада уйга қайтиб келди. Чамаси яқинроқ йўлни топган шекилли.

Табиатдаги бир ҳодиса киши ақлини шоshiриб қўяди: паррандаю даррандалар ўзлари «туз ичган», улғайган жойларига бир умр садоқат сақлар эканлар. Бундай улуғ хислатдан баъзи инсонлар бебаҳралиги, «туз ичиб, тузлуққа тупуришнинг» пайидан бўлиши, кишини афсуслантиради, холос.

Тоҳир МАҲКАМОВ тайёрлади.

Билиб қўйган яхши

ГАП ЁШДА ЭМАС...

● Машҳур «Сўна» романининг муаллифи Войнич бу асарни яратганида ёшгина келинчак эди. У шундан кейин ҳам романлар ёзган. Аммо «Сўна»си билан жаҳон адабиёти тарихидан мустаҳкам ўрин олди.

● Ғазалхон шоир Зокиржон Ҳабибий биринчи шеъри чоп этилганда 50 ёшда экан. У зоти шарифга илҳом париси ҳамиша вафодор, ҳамрозу ҳамроҳ бўлиб, арузда 85 ёшида Ўзбекистон халқ шоири фахрий унвонига сазовор бўлган. 90 ёшга тўлганларида адабиётимиз равнақига муносиб ҳисса қўшганлари учун «Халқлар дўстлиги» ордени билан тақдирланди.

● «Андижоним, гўзал шаҳрим, гулларга консан...» Бу қўшиқ мусиқаси, сўзлари нақ юрагингга урилади. 1974 йили 1 январь куни «ойнаи жаҳон»да «Куйла, Санобар!» телефильми намойиш этилганда бутун диёримиз кишилари ана шундай ҳислар оғушида эди. Ўзбекистоннинг жажжи булбули нафақат халқимиз, санъаткорлар орасида ҳам катта шов-шувга сабаб бўлди. Бу пайтда Санобар Раҳмонова атиги 14 ёшли қизалоқ эди.

● Ўзбек эстрада санъатининг ёрқин юлдузи, яъни асосчиси Ботир Зокиров 100 дан ортиқ қўшиқни маромига етказиб куйлаган. 23 ёшида хизмат кўрсатган артист, 27 ёшида халқ артисти унвонини олган. У ёзувчи, актёр, ҳам мусаввир эди.

● Ўзбекистон халқ артисти Қамара Бурнашева саҳнага 1934 йилда 13 ёшлик қизалоқ чоғида келган эди. 1945 йилда Андижон ёш томошабинлар театри республикада биринчи бўлиб Шекспирнинг «Ромео ва Жульетта» асарини саҳналаштирди. Трагедиядаги 14 ёшли Жульетта ролини актриса 24 ёшга кирган чоғида ўйнаган.

Инобат МИРЗАЕВА.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЧОРСУ»

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ САЁҲАТ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАЖМУИ ДАМ ОЛИШ КУНИ ЙЎНАЛИШЛАРИ БЎЙИЧА

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ЭТАДИ:

САМАРҚАНД — бир кунлик автобус саёҳати.

САМАРҚАНД-БУХОРО — Самарқанд шаҳридаги «Турист» сайёҳлар меҳмонхонасида яшаш билан уч кунлик саёҳат.

БИШКЕК — икки кунлик автобус саёҳати.

ПАНФИЛОВ — уч кунлик автобус саёҳати.

ЧИМЁН — тоққа бир кунлик саёҳат.

ОЛМАОТА — уч кунлик автобус саёҳати.

Маълумотлар олиш учун телефон: 42-80-46.

Оммавий талабномалар қабул қилинади.

Манзилимиз: Чорсу майдони, «Чорсу» саёҳат меҳмонхонаси, саёҳат кабинети.

«ҚРАСНОВОСТОЧНОЕ»

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

қуйидаги касблардаги ишчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

— **трамвай ва троллейбус ҳайдовчилари,** 15—16 минг сўмлик (зарур кўрсаткичлар бажарилганда 16—17 минг сўмгача бориши мумкин) ойлик маош билан;

— **кондукторлар,** 6—7 минг сўмлик ойлик маош билан.

Агар Сиз трамвай ва троллейбус ҳайдовчиси касбига эга бўлмасангиз у ҳолда Сиз ўқишга кирган 23-ҳунар-техника билим юртидаги курсларда 20 ёшдан бошлаб бу касбга ўқишингиз мумкин. Трамвай ҳайдовчиси касбига ўқиш муддати — 5 ой, троллейбус ҳайдовчиси касбига ўқиш муддати — 6 ой. Курсантларнинг назарий ўқиш вақтидаги ойлик стипендияси — 2930 сўм, тажриба ўташ вақтидаги стипендияси эса — 4900 сўмдан иборат.

БИЗДА ИШЛАСАНГИЗ ҚУЙИДАГИ ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАСИЗ:

— трамвай ва троллейбус ҳайдовчи аёллар — 50 ёшдан, эркаклар — 55 ёшдан пенсияга чиқиши мумкин;

— 6 кунгача қўшимча таътил берилади;

— йиллик иш якунлари бўйича 13- ва 14-маошлар тўланади;

— трамвай, троллейбус ва автобусларда текин юриш ҳуқуқига эга бўласиз;

— физкультура-соғломлаштириш мажмуида шуғулланишингиз мумкин;

— Сирдарё бўйидаги оромгоҳда ҳордиқ чиқарасиз;

— фарзандларингиз ёзги кашшофлар лагерида дам олишлари мумкин.

«Красновосточное» депоси ва 23-ҳунар-техника билим юрти манзили: Темур Малик кўчаси, 3 «а» уй.

Бориш йўли: 6, 13, 22-трамвайлар; 8, 18-троллейбуслар; 1, 71, 83, 96-автобусларнинг «Чимён» бекати.

Қуйидаги телефонлар орқали қўнғироқ қилишингиз мумкин: 63-28-97, (расмийлаштириш бўлими, 63-38-95 — қабулхона), 63-38-93 — 23-ҳунар-техника билим юрти.

ҚОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ёнилғи-мойлаш материаллари, қувур насос ускуналари, транспорт воситалари, ичимлик сув ва канализация чиқиндиларини тозалашга доир компонентларнинг нархлари кескин ошиб кетганлиги, шунингдек, ишлатилганлик учун белгиланган чегирмаларнинг кўпайганлиги (40 баравар) муносабати билан

1993 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

сувқувур сувига ва канализация хизматларига

ҚУЙИДАГИЧА ТАРИФЛАР БЕЛГИЛАНДИ:

Истеъмолчиларнинг номлари	1 куб метр учун сўмлардаги баҳоси	
	Сув	Канализация
Бюджет ташкилотлари	3—50	2—00
Коммунал-маиший, хўжалик ҳисобидаги корхоналар	5—00	3—50
Саноат, транспорт, қурилиш ва III-гуруҳга кирувчи бошқа истеъмолчилар	10—00	6—00

ЎЗБЕКИСТОН ВА БОШҚА ЖУМҲУРИЯТЛАРДАГИ САНЪАТ ОЛИЙ ДАРГОҲЛАРИГА КИРИБ ЎҚИМОҚЧИ БЎЛГАН ЎРТОҚЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент Давлат Маннон Уйғур номидаги санъат олийгоҳи қошида «Актёрлик маҳорати» телеоператорлар ва «Режиссура» асосларининг элементлари бўйича, пуллик тайёрлов бошланғич мактаби очилмоқда (ўзбек ва оврупо гуруҳлари учун).

Ўқиш муддати 4 ой, 1 февралдан 1 июнгача.

Ушбу бошланғич мактабда ўқишни истаган ўртоқлар, қуйидаги манзилгоҳга мурожаат этишлари мумкин.

Тошкент шаҳри, Герман Лопатин кўчаси, 77-уй. Маълумотлар учун телефон: 36-28-89.

I—ФС, 641 547 номерли паспортни топиб олсангиз, дарҳол қайтаришингизни сўрайман. Телефоним: 21-44-54.

Тошкент шаҳар Куйбишев райони Қизил Ярим Ой жамиятининг йўқолган муҳри

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент тижорат техникуми 1993—94 ўқув йилида техникумнинг кундузги ва сиртқи гуруҳларига ўқишга кирувчиларни 3 ойлик пуллик тайёрлов курсларига қабул қилади. Машғулотлар гуруҳлар жамлангандан сўнг бошланади. Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 11.00 гача қабул қилинади.

Манзилимиз: Яккасарой райони, Усмон Носир кўчаси, 105, 181, 172, 79-автобуслар, 2, 15-троллейбуслар, 28, 7, 24-трамвайларнинг «Западный» бекати.

Тел: 53-61-31, 53-73-48.

«Наргиз» Акционерлик жамияти томонидан таъсис этилган, Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси 49-а уйда жойлашган «Чарос» кичик корхонаси тугатилади.

Манфаатдор шахсларнинг ариза ва шикоятлари 1993 йилнинг 22 февралигача қабул қилинади.

Техник воситалар таъмири бўйича тарғибот тажриба-экспериментал устахона маъмурияти теле ва радиоусталар тайёрлаш 6 ойлик курсларига тингловчилар қабул қилади.

Курсларни тугатганларга диплом берилади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Мустафо Камол Отатурк кўчаси, 24-уй. («Билимлар уйи»нинг орқа томонида) телефон: 56-51-72.

ДИҚҚАТ!

«НАСИБА» кичик корхонаси тугатилди.

Эътирозлар эълон чиққан кундан 1 ой муддат ичида қуйидаги адресга юборилиши мумкин:

Пролетар кўчаси, 47-уй.

Ташкилотлар, корхоналар ва кооперативларнинг раҳбарлари диққатига!

«ШАРҚ» НАШРИЁТ МАТБАА КОНЦЕРНИ

идора китоблари, ҳар хил ён дафтарчалар, китобча ҳолига келтирилган босма иш қоғозлари, конспектлар ёзиш учун дафтарлар ва бошқа қоғоз маҳсулотларини

ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ ВА СОТАДИ

Маҳсулотлар олдиндан ҳақ тўлаш шартларида ва нақд пулга сотилади.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Ленинград кўчаси, «Шарқ» нашриёт матбаачилик концернининг хизмат биноси.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-58-72, 33-50-70, 33-84-78, 33-80-07, 33-90-50.

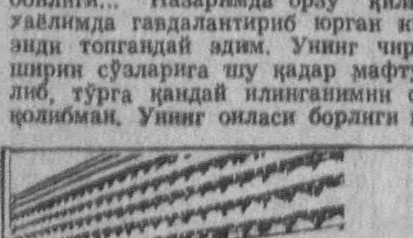

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30 ■ 1 2 3 4 5 6

Буюртма Г—67